This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

~~225 b.~~

TNR 37613

~~Cat. Ser. 1~~

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

EN 1860.

JOCHS FLORALS

DE

BARCELONA

EN 1860.

BARCELONA:

LLIBRERIA DE SALVADOR MANERO,

Rambla de Sta. Mónica, n. 2, devant de la casa de Correos.

1860.

AQUESTA EDICIÓ ES PROPIETAT DE D. SÀLVADOR MANERO.

Barcelona: Imp. de *El Porvenir*, de Bonaventura Bassas, Tallers, n. 51 y 53.—1860.

LLISTA

DELS SENYORS MANTENEDORS Y ADJUNTS

DEL ANY 1860.

MANTENEDORS.

D. Francisco Permanyer, president.

D. Joaquim Roca y Cornet.

D. Joseph Antoni Llobet y Vall-llosera.

D. Vicens Joaquim Bastús.

D. Mariano Flotats.

D. Joan Mañé y Flaquer.

D. Adolfo Blanch, secretari.

ADJUNTS.

Agell.	D. Joan
Alós.	D. Lluis Fernando
Altadill.	D. Antoni
Alomar.	D. Evaristo
Amer.	D. Miquel Victoriá
Angelon.	D. Manuel
Anglasell.	D. Ramon
Anglasell.	D. Manuel
Arimon.	D. Joaquim
Artal.	D. Teodoro
Bach.	D. Tomas Lluis.
Bahí.	D. Joseph
Bahí y de Ribot.	D. Joseph de
Balaguer.	D. Víctor

Bastús.	D. V. Joaquim
Blanch.	D. Adolfo
Bofarull.	D. Antoni de
Bris.	D. Francisco Pelayo
Cadafalch.	D. Joaquim
Calafell.	D. Jaume Manuel
Camps.	D. Antoni
Cortada.	D. Joan
Cutchet.	D. Lluis
Damians.	D. Federico
Duran y Bas.	D. Manuel
Elías Marchal.	D. Miquel de
Estorch y Siqués.	D. Pau
Estrada.	D. Salvador
Fasant.	D. Francisco
Fargas.	D. Antoni
Ferrant.	D. Ignasi M.ª de
Ferrer.	D. Joan Baptista
Ferrer.	D. Agustí
Ferrer.	D. Antoni
Feu.	D. Joseph Leopoldo
Flaquer.	D. Joseph
Flotats.	D. Mariano
Fochs y Odena.	D. Emilio
Forns.	D. Francisco de P.
Font y Guitart.	D. Joan
Font.	D. Ramon

Fontrodona.	D. Ignasi
Foxá.	D. Enrich de
Gibert.	D. Eduardo
Gonzalez.	D. Fernando
Granot.	D. Roman
Heril.	D. Joseph de
Jaumar.	D. Joseph Antoni
Jordá.	D. Federico
Lasarte.	D. Manuel de
Letamendi.	D. Joseph de
Lorenzale.	D. Claudio
Llach.	D. Joan
Llausás.	D. Joseph
Llivi.	D. Francisco de P.
Llobet.	D. Joseph Antoni
Llorens.	D. Francisco Xavier
Llorens.	D. Modest
Manero.	D. Salvador
Mañé.	D. Joan
Matas.	D. Teodoro
Milá.	D. Manuel
Milá.	D. Pau
Mirabent.	D. Joseph
Miró.	D. Ignasi Ramon
Muns.	D. Francisco
Muns.	D. Ramon
Pascual.	D. Eussebi

Patxot.	D. Manuel
Perelló.	D. Ricart
Paez Jaramillo.	D. Ignasi
Permanyer.	D. Francisco
Permanyer.	D. Felip
Petit.	D. Ignasi
Pons.	D. Joseph Lluis
Portabella.	D. Pere
Puiggarí.	D. German
Quintana.	D. Albert de
Reynals.	D. Estanislau
Riba.	D. Francisco de
Ribas.	D. Francisco de P.
Ribó.	D. Joseph Joaquim
Roca y Cornet.	D. Joaquim.
Roig y Rey.	D. Ramon
Rosés.	D. Miquel
Rovira.	D. Joan
Rubió y Ors.	D. Joaquim
Rufasta.	D. Rossendo
Sala.	D. Felip Jacinto
Sala y Roig.	D. Joan
Sirvent.	D. Joseph María
Subirana.	D. Joseph
Torrabadella	D. Geroni
Tos.	D. Jaume
Tresserras.	D. Ceferino

Valls.	D. Pau
Vidal.	D. Cayetano.
Vidal y Valenciano.	D. Eduardo
Vilaseca.	D. Isidro
Vilaseca.	D. Joseph
Vives.	D. Pere Nolasco

ACTA DE LA FESTA.

Lo dia 13 de maig de 1860, baix la presidencia del Excel-lentíssim Senyor Gobernador Civil, del Excel-lentíssim Ajuntament Constitucional, y de la majoría dels set Mantenedors, ab assistencia del Excel-lentíssim Senyor Regent d'esta Audiencia, del M. I. S. Vice-rector de la Universitat literaria, dels representants de varias corporacions científicas y literarias, y dels adjunts que formàn part del Consistori dels Jochs Florals, axí com de un escullit concurs de convidats, fou celebrada la II festa dels Jochs Florals de Barcelona, en l'orde següent:

Lo Excel-lentíssim Senyor Gobernador Civil feu lo discurs de obertura (N.° 1), al que seguí lo del Senyor President del Consistori de mantenedors D. Francisco Permanyer, manifestant lo éxit

qu' en lo segon any de sa restauració havian ja obtingut los Jochs Florals, y alentant als poetas catalans á cultivar nostra llengua sens menysprear la castellana (N.° 2). Despres passá lo secretari á llegir una memoria, en la que considerant lo que fou y lo que estava destinada á esser la llengua catalana, se congratulá dels nous adelantos de la mateixa, y acariciá la esperansa de un bell esdevenidor (N.° 3). Encontinent manifestá lo judici de las composicions premiadas y passá á obrir los plechs que devian enclourer los noms dels autors, que resultaren los següents:

D. Silvino Thos y Codina (de Mataró), premiat ab la flor natural, com autor de la composició que tè per títol *Amor es vida*, y per lema *Arribar y móldrer* (N.° 4).

D. Víctor Balaguer, ab un accéssit per sa composició *Albada*, que tè per lema *Te vull cantar mil amors* (Doctor Vicens García) (N.° 5).

D. Mariano Fonts (de Reus), ab altre accéssit, per sa poesía *Laments de un expósit*, que tè per lema *Patria. Fides. Amor* (N.° 6).

D. Albert de Quintana, ab un accéssit al premi de la englantina de or, per sa poesía *Las áligas del any vuit*, que porta per lema *Mane. Theœl. Phares* (N.° 7).

D. Joseph Coroleu é Inglada, ab lo altre accéssit, per sa composició *Las barras de sanch*, que tè per lema *Al temps passat.... una llágrima. Al present... un sospir. Al esdevenidor... una ullada* (Bofarull) (N.° 8).

D. Mariano Fonts (de Reus), ab la viola de or y plata, per sa poesía *Jesucrist*, que porta per lema *Ego sum lux mundi* (N.° 9).

D. Joaquim Rubió, ab lo primer accéssit, premiat per lo Excel-lentíssim é Il-lustríssim Senyor Bisbe de Barcelona, ab una ploma de plata daurada y adornada de pedras preciosas, per sa poesía *La germana de la caritat*, que tè per lema *Charitas patiens est, benigna est... Charitas omnia suffert, omnia credit, omnia sperat.* I. Ad Corint. cap. XIII. (N.° 10).

D. Lluis Roca y Florejachs (de Lleyda), ab lo altre accéssit, per sa composició *Anima consolada*, que tè per lema *Senyor! Senyor! Ja sento lo vostre influx* (D.ª M.ª Josefa de Massanés). —*Lo postrer consol* (N.° 11).

D. Víctor Balaguer, ab la englantina de or regalada per lo Excel-lentíssim Senyor D. Pascual Madoz, per sa composició *Los voluntaris catalans*, que porta per lema *Teneo te, Africa* (N.° 12).

D. Joaquim Rubió, ab la englantina de or que havia de donarse á la millor poesía histórica, pero que no haventse presentat composició alguna prou digna en est género, per acort del Excel-lentíssim Ajuntament, pres moments ans de la funció, segons axí ho manifestá en ella lo Excel-lentíssim Gobernador Civil, y oit lo parér dels mantenedors, se adjudicá á la poesía *Los catalans en Africa*, que oblava al premi del Excel-lentíssim Senyor D. Pascual Madoz, y porta per lema, *La sanch de nostra rassa bull encara en las venas dels nous almogavers* (N.° 13).

Obert lo primer plech, y cridat per tres vegadas lo autor, sens que se presentás, passá lo secretari á llegir la poesía *Amor es vida*. Obert després lo plech del primer accéssit, D. Víctor Balaguer, per disposició del Senyor President, elegí la dama, D.ª Elisea Lluch de Rubió, á qui doná la flor natural, y fou acompanyada per

dos dels Senyors mantenedors al tercer lloch de la presidencia, volent lo expressat Senyor Balaguer que constás feta dita elecció com un homenatge que havia volgut tributar á la artista, y á son espós, un dels poetas á qui mes deu la moderna literatura catalana. Per invitació del Senyor President, lo mateix Senyor Balaguer llegí sa poesía *Albada*, y successivament foren cridats D. Mariano Fonts, per qui lo infrascrit secretari llegí la poesía *Jesucrist*; D. Joaquim Rubió, que feu lectura de *La jermana de la caritat*; D. Víctor Balaguer, que llegí també *Los voluntaris catalans*; y per últim, D. Joaquim Rubió llegí *Los catalans en Africa;* havent rebut de ma de la dama, cada hu dels autors que se presentaren, lo premi de que havian estat considerats dignes, y quedant á cárrech de la reyna de la festa, fer á mans dels premiats ausents las flors que no los hi havia pogut entregar.

La música del Excel-lentíssim Ajuntament alterná ab la lectura de las poesías, tocant alguns antichs ayres catalans.

Per fí, D. Joaquim Roca y Cornet, altre dels mantenedors, pronunciá un discurs, en lo que desprès de algunas consideracions sobre l'origen dels Jochs Florals, doná las gracias als poetas que havian prés part en lo certámen, y al escullit concurs que aquella festa honrava (N.° 14); en lo cual insistí desprès breument lo Excel-lentíssim Senyor Gobernador Civil, en lo idioma oficial, com al principi, declarant terminats los Jochs Florals de 1860.

Lo President, *Francisco Permanyer.*

Lo Secretari, *Adolfo Blanch.*

NUMERO I.

DISCURSO

DEL EXCMO. SR. GOBERNADOR CIVIL DE LA PROVINCIA.

SEÑORES:

Este es el segundo año en que bajo los auspicios de la ilustrada Municipalidad de esta capital va á presenciar la misma la fiesta de los Juegos Florales. Creados éstos en su orígen en prez de la lengua catalana y para fomentar la aficion y el estudio á las letras y á las artes, como medio el mas digno y eficaz de levantar al pais de la postracion en que á la sazon yacia, si las circunstancias son hoy diversas, no por esto es menos elevada y recomendable la patriótica inspiracion de los hombres de ciencia, dedicados á restablecer

aquellas buenas costumbres, porque el culto á lo grande y bello, el recuerdo de las buenas épocas que pasaron y la pureza de la lengua en que los ilustres Concelleres de Barcelona elevaron á tanta altura el lustre y dignidad de Cataluña, son siempre trabajos fecundos en resultados. En breve vamos á presenciar de que manera se cumple esta importante mision por los mantenedores del certámen, así como por las personas ilustradas que, ricas de ciencia por sus estudios y práctica, abren una brillante página á esa juventud aplicada, precoz en inteligencia y en celo por todos los ramos del saber humano y que está llamada á ser la gloria de nuestro porvenir. Se da principio á tan solemne acto.

NUMERO 2.

DISCURS

DEL SR. PRESIDENT DEL CONSISTORI,

D. FRANCISCO PERMANYER.

ESCM. SENYOR.

No anava del tot errat aquell gran escriptor de nostres dias que, dolentse de veurer florir tant poch las lletras en Espanya, no sols recordava ab tristor los noms immortals de Lope, Calderon y de Ercilla, sino que, remontantse á las causas de aqueixa decadencia literaria, se planyía mes encara al descubrirlas en la nostra decadencia política y social.

«Tornassen, deya, á flamejar nostras banderas en Amberes y «en los set turons de la Ciutat eterna, dominás de nou nostre pendó

«lo golf de México y las serras de Arane, y tornarian llavors á do-
«nar lleys los Espanyols y á fer Papas y á compondrer comedias, y
«hi hauria qui se tingués per ben ditxós de traduhir á sa llengua
«nostras obras. Mentrestant, renunciem á crear, y despullémnos
«de nostras glorias literarias com de nostra preponderancia política
«y militar nos ha despullat la succesió dels temps.»

¿Qué hauria dit lo bon Fígaro si hagués estat aqui present ara fa un any, al véurer restaurarse los antichs Jochs Florals de Barcelona ab la fé y viva esperansa que avuy los fa revíurer, y nos deixa esperar que se renovarán ab igual entusiasme y cada volta ab mes brillants resultats? ¿Qué pensau fer, bona gent (nos diria ab aquella sa rialla tan amarga y desesperada), qué pensau fer al aixecar un mort que no se mira en vostres ulls, ni sent lo calor de vostre alé, ni si pogués escoltarlas, entendria tal volta vostras paraulas degeneradas? Deixeu estar los morts ben tranquils en llur fossa y no somieu en ressuscitar la literatura provensal, mentres no reviscan aquells caballers y adalits, que passejaren las barras per tot lo mòn y las feren senyoras del Mediterráneo.

Y á bona fé, Senyors, que qui tal nos hagués dit hauria pogut refredar algun tant nostre entusiasme, ja que no apagar del tot los fochs qu' en nostres pits havia encés lo amor á las lletras catalanas.

Mes ¡cuant cert es que la perseverancia tot ho pòt, y que la fé, com ensenyan las santas Escripturas, fins transporta las montanyas! Hi hagué jochs florals, senyors, mentres viviam tant sols de recorts y tradicions: y tant tost nos haviam reunit pera donar aliment á nostras lletras ab las glorias dels passats, ja qu' en lo present no nos era

dable lo trovarne, sobrevingueren aconteixements que han portat fins á la Africa la bandera nacional, y han fet desenvaynar de nou la espasa de don Jaume y dels reys Católichs, aquella espasa triunfadora que reconquistá á la santa fé y á la civilisació las terras y ciutats per tants seggles captivas de la mitja lluna.

Si avuy visqués lo pobre Larra, nos diria si pot arrivar lluny la veu dels nostres trovadors, cuant tant lluny han deixat un rastre de sanch las bayonetas espanyolas y se ha sentit per tot lo mòn lo retró de nostra artilleria. Y pus qu' en lo polítich apar cridada nostra patria per la Providencia á recobrar son antich rango entre las nacions civilisadas ¿seria temeritat, senyors, esperar que se obre també pera ella una nova era literaria?

Apressemnos donchs y traballem los catalans pera poder participarne, com ho feren nostres pares en altres temps: fem en lo camp de las lletras, lo que ja en la guerra havem comensat á fer. Ara que lo geni del seggle, especulant fins ab la destrucció, ha aterrat los antichs palaus dels Grallas y Moncadas, ara que ja han tornat á pols aquellas venerables galerías que se recordavan dels vencedors de Lepant, ¿qui sab, poetas, si á vosaltres está reservat lo aixecar alguns dels monuments mes forts que la pedra y mes perdurables que lo bronse de que parlava lo gran poeta de la antigüetat?

Veniu, trovadors, á rébrer lo llaurer que ab cor tot catalá vos ofereix lo il-lustre patrici, que no en vá té son nom escrit ab lletras de or en las salas de aquest Consistori; veniu á pèndrer la ploma ab tanta esplendidesa regalada per nostre venerable Pastor al qui se haje inspirat millor en las fonts mes puras y abundants, que son

las fonts religiosas; veniu á ben meréixer la noble protecció de nostre dignissim Consell Municipal, baix cuals il-lustrats auspicis han renascut los jochs del gay saber.

No tingau por que se os ascolte ab desdeny—¿com desdenyar las lletras, ara que á ellas y á ellas solas se donan tan pomposas festas? Ni sereu menyspreats per los espanyols que no parlan vostra llengua. Be ho saben ells que si nostre parlar sembla dur, no son per axó nostres cors menys generosos, ni menys dignes nosaltres de combátrer al costat dels fills dels Cids y dels Gonsalos.—Ja es avuy un fet probat lo que ab so de professía os deya avuy fa un any lo estimable literat, poeta ell mateix y mestre de nostres joves poetas, que tan be sab unir lo èxemple á la doctrina. —No pot amar (os digué) á sa Nació qui no ama á sa Provincia.—Parlava llavors la autoritat, y respon avuy una gloriosa experiencia.

Al cáurer degollat lo César Romá en mitj de son consell, assedegat de venjansa son amich Antoni, ab tot y esser un gran orador, no gastá llargas arengas pera conmóurer las iras populars, ans be se contentá de presentar á la multitut la toga del Dictador ensangrentada. Axis ab mes plaussible motiu podriam fer nosaltres si encara algu nos mirás ab gelosa desconfiansa ó posás en dupte si som bons espanyols al veurernos tan amants de las cosas catalanas. Anem, diriam, anem á remóurer la pols encara humida dels camps de Gualdrás, y examinem si es espanyola la sanch ab que los han regat los fills de Catalunya. Mirem la Santa Creu clavada sobre las murallas de Tetuan, y preguntem de ahont hi anaren los primers que per Espanya assaltaren sas trincheras.

Sagellat está de nou ab sanch lo nostre pacte de familias.

Canteu sens por, trovadors provensals, canteu en catalá, com canta en Aribau cuant se recorda de que es poeta, y ab tot axó no deixa de esser qui es, ni de coneixer y estimar la llengua de Castella, á la cual y baix la protecció de Isabel II, ha dedicat un monument de eterna gloria (1). Canteu en catalá, y animeuvos del esperit de nostres pares com ho haveu fet fins ara, y no contentantvos parlant, sino pensant y sentint en catalá, com en catalá sentian y pensavan los jamay ben plorats Piferrer y Carbó, mentres manejavan com mestres la llengua dels Cervantes y Granadas.

Axi serém com havem de esser y com som fins ara los fills de Castella y los fills de Catalunya, en la guerra soldats de unas mateixas filas, animats en las lletras de una mateixa inspiració y volent fer comunas totas nostras glorias. Serém, Senyors, com las fullas del hermós clavell, blancas las unas, las altras encarnadas. Mès deixan per axó d'esser germanas? No: ans be se sostenen mutuament, y totas juntas forman aquell tot, la flor que sense llur varietat de colors y los matisos que la purpuran, deixaria de ser lo que es, la enveja de sas vehinas y reyna soberana del jardí.

---

(1) La « Biblioteca de Autores españoles » que ab aplauso general se publica y fou fundada per nostre compatrici D. Bonaventura Cárlos Aribau.

NUMERO 3.

MEMORIA DEL SR. SECRETARI,

D. ADOLFO BLANCH Y CORTADA.

EXCEL-LENTISSIM SENYOR.

Avuy per segona vegada, despres de llonchs seggles de culpable olvit, torna á obrir sas portas als Jochs Florals catalans aquest nobilíssim é histórích saló dels Cent Concellers; y avuy, baix la mateixa presidencia, baix lo mateix il-lustre protectorat del nostre ben Municipi, van á ferse oir novament per los ámbits de aquestos llochs respectables, los accents, grats sempre als nostres cors y á las nostras orellas, de la molt amada y molt antiga llengua Catalana.

Accents de alguns escarnits, olvidats de molts, y proscrits pèra tots en ocasions oficials y solemnes, jo vos saludo desde lo mes íntim de l'ánima. Cors purs y tendres, á qui no ha contaminat encara lo desdenyós indiferentisme del seggle actual, y vosaltres, esperits rectes é il-lustrats, bons ciutadans, bons repúblichs, y homes en tot temps útils á la patria, á vosaltres se dirigeixen, ab vosaltres parlan aqueixas veus que diriam se aixecan vergonyosament de llur relegat sepulcre, si no estiguesen sempre presents, sempre vivas y animadas en lo sacrari dels vostres cors bondadosos. En ells tè sas arrels la llengua dels nostres comptes reys, dels nostres códichs, de las nostras crónicas, dels nostres pares y dels nostres amors. Jo, donchs, vos invito á desarrelarla. Baix de aquesta terra que trepitjem dormen lo somni dels bons los qui dels infiels la deslliuraren, y no hi ha un sol palm del nostre car territori que no haja estat regat mil vegadas ab la noble sanch dels nostres il-lustres progenitors. Jo vos invito á desarrelarla aquesta llengua, bastarda y tot com es ara, pera que 'm digau si tendriau cor de renegar de lo que tant per altre part vos enorgulleix. No, no, sobre lo sepulcre dels nostres guerrers y dels nostres poetas sols se pot parlar la llengua dèl país que se honra de contarlos entre sos millòrs timbres de gloria.

Un dia vingué en que los llauts dels nostres inspirats trobadors portaren llurs cants de guerra y de amor, com aura embalsamada de olorosos perfums, á las ciutats y á las vilas, als pobles y als llochs, y desde lo pagés de remensa al encastellat senyor feudal, se obriren á llur pas, y á lo encantament de llurs armonías, las portas de canyas y las dels mes brillants y aristocrátichs palaus. Era la fres-

ca matinada de la época de civilisació que renaixia. Aquells indómits y rudos guerrers, que en lo cim de llurs escarpadas montanyas vivian, tancats entre las negras parets de llurs enmarletats castells, abatiren també llurs ferrats ponts, y deixaren penetrar fins á lo íntim de llurs cors endurits mes que llurs pesadas armaduras de guerra, la tendre veu dels sentiments que havian olvidat entre lo fragor de las batallas y lo vandalisme de sa soberanía incontrastable y pesada.

La poesía, la ingénua poesía dels nostres trobadors fèu sentir á aquells barons tan ignorants com despótichs, las emossions que suau y dolsament havian de desviar sa fornida ma de la espasa sempre desperta, y del punyal sempre llest á ferir al menor impuls de son arrebat senyor. Y ¿qué mes? ells mateixos tingueren á honra, olvidant poch á poch llurs ambicions y llurs discordias, lo empunyar la llangera bandurria del provensal, y disputar als poetas la esclusiva de llurs concepcions inspiradas.

Las Corts de amor y los Jochs Florals vingueren á fer lo restant. En aquellas las afeccions mes puras foren compresas, discutidas y valoradas; en éstos la noble emulació, sublimant lo esperit, portávalo á la mes perfecta expressió de la bellesa y del sentiment: allí damas y caballers, rivalisant en cortesía y finura, fixavan las lleys que havian de regir per molts seggles en las costums tornadas per ells á la blanura dels sentiments delicats y de la civilisació cristiana, y aquí los caballers poetas venian á mostrar á las que posaren novas afeccions en llurs pits, y en llurs mans lo llaut pera cantarlas, que no en vá havia penetrat en llurs cors la flama regeneradora que sublimarlos devia; y lo retorn á novas ideas, á nou gust, á novas

sensacions, era celebrat ab cants á Dèu, á la patria, y á las damas catalanas.

Llavors brillaren los Figueras y los Fogassots, los Marchs y los Requesens, los Bergadans y los Jordis, los Giberts y los Rocabertis, y tants y tants altres, sens contar nostres may prou ponderats monarcas, que, los primers entre aquells, foren lo sol entorn del cual giravan los demés astres de la bona poesía catalana.

Mes ¡ay! no pregunteu que se feren las ardidas concepcions de eixos tan renombrats poetas. No pregunteu hont son, pus no los coneixeu, los cantors dels Berenguers y dels Jaumes, dels Jofres y del Peres. No nos demaneu lo poema de la reconquista, ni nos pregunteu per lo cantor de la expedició de catalans y aragonesos á Grecia. No cerqueu nostras odas á la presa de Mallorca, ni á la de Valencia, ni á la de Sicilia, ni á tants memorables fets de armas com ab llur sanch segellaren en tot temps nostres gloriosos passats. La mateixa historia per nosaltres podrá contestarvos.

Apenas sortida de la sensillesa de la infancia, nostra poesía no pogué menos de resentirse del afany desmesurat de il-lustració y de cultura que á tots embargava en la época del renaixement de las lletras. Flor tot just esclatada, ja ambicionava lo brillo de una existencia superior á sas escasas forsas. Cuan sols á la imaginació y al sentiment devian atendrer encara nostres poetas dels seggles 14 y 15; cuan sols devia esser un pur esbargi del esperit ó del cor lo que animarlos deuria, la ma de la imitació, conduida per la inexperiencia, es la que pesá sobre llurs produccions, mentres que en alas sols de la llibre inspiració podian remontarse als espays, recorrer llur immensitat, y sens lo fre del idioma que á ells

tocava fixar, acudir als tresors de la sensillesa, de la naturalitat, de las tradicions y del carácter caballeresch de la época, fonts totas ellas de sublimitat y de bellesa.

No vull culparvos, poetas de ma patria, ans alsaré molt alt vostra bandera perque en vosaltres se inspirá tot un Petrarca, y perque las literaturas que tants motius de gloria han donat á la Italia, á la Fransa y á la nostra bona Espanya, deuhen á vosaltres son primer alé y sa existencia renombrada. La patria vos faltá á vosaltres ans que tinguessen temps de dotarla ab la rica literatura que ja en sa adolescencia feya las delicias de totas las corts europeas. Sens lo católich Fernando, també haurías tingut, ó Catalunya, los Herreras y los Cervantes de ton ara descuidat llenguatge.

Y los tindrás ¿qui ho dupta? Estava reservat al present seggle, seggle de moviment, de vida, de áfany regenerador, lo apendrer de estimar la bondat y la bellesa sia hont vulla que se troben. ¿Qué volen dir sino tantas obras com en la nativa llengua se publican? ¿Qué vol dir aquest centenar de poesías que ja en lo segon any de la restauració dels Jochs Florals se han presentat al concurs? ¿Qué vol dir la protecció decidida ab que se digna V. E. honrar la renovació y festeig dels antichs Consistoris del Gay saber? Y ¿qué vol dir lo numerós y escullit concurs que aquí se reuneix ab vivas ansias de pagar á la patria aquest tribut mes de sa fidelitat y de son carinyo? Vol dir que la llengua dels Ausias March y dels Fivallers, no es morta ni pot morir mentres quede en aquest sol clásich de llealtat y de noblesa, de honradesa y de patriotisme, un palm no mes de terra que haja per nom Catalunya.

Com riu que en gorch immens enfonsa llurs ayguas cristallinas pe-

ra brollar tras llonga, ignorada y térbola corrent, ab nova vida, ab nou goig sas falagueras onas, axi mateix la poesía catalana, en lo gorch oscuríssim de son olvit y de sa impuresa desaparesqué pera brollar desprès de tres seggles falaguera, á la llum de un nou jorn, que la aurora ha de esser de sa regeneració y de sa cultura. A lo primer senyal que se doná per los digníssims passats mantenedors, 38 vegadas se inspiraren los poetas catalans pera disputarse la honra de mereixer una de eixas flors que ab llarga ma tè V. E. la dignació de regalar al Consistori dels Jochs Florals; y feta pública apenas aquest any la convocatoria que als ingenis del nostre país tornava á invitar, Barcelona la primera, y desprès Tarragona, Lleyda, Girona, Solsona, Reus, Figueras, y moltas altres poblacions se han apressurat á respondrer á la veu de la materna llengua, ab un centenar de composicions poéticas, dedicadas, inseguint la divisa del Consistori, á la patria á qui aquells se deuhen, á la fé en que han nascut, y al amor que los anima.

Nostre Excel-lentíssim é Il-lustríssim Sr. Bisbe, ab la passió per las cosas de sa patria, que tant lo distingeix, ha volgut també contribuir al lluiment y á la gloria de la llengua catalana, prenent part en est torneig literari, ab lo present de una hermosa ploma que, per molt que en valor material valgues, jamay podria igualar al que en importancia y prestigi li donan lo nom il-lustre de la persona que la ha oferta, y los termes digníssims ab que hagué la dignació de acompanyarla.

Mes, sens en res desmereixer los premis anteriorment expressats, faltava al menys lo que honrar devia lo millor cant de gloria consagrat á eixos braus fills de Catalunya que, desprès de regar ab

llur sanch generosa lo torrat sol del Africa, se assentan avuy vencedors entre nosaltres, cuberts los pits de honrosas feridas, y plens los cors del noble orgullí que deuhen sentir los que al tornar á sa patria, desprès de traballosa guerra, poden dirli com éstos: Patria, ja estás venjada.

Un home eminent, un catalá de cor, un ciutadá de Barcelona, un dels diputats á corts á qui mes deu nostra provincia, lo Excel-lentíssim Sr. D. Pascual Madoz, es lo qui se apresurá á oferir al mes afortunat cantor dels nostros heróichs Voluntaris, un premi tan digne del que lo regala, com digne es lo assumpto á que se ha volgut consagrarlo.

Animats del millor desitj, los actuals Mantenedors han considerat, en vista del gran número de composicions ab que llur convocatoria se ha trovat afavorida, que lo usar de un poch de rigor no havia de dóldrer als mateixos amadors y cultivadors de las lletras catalanas, al pas que ferho axi era donar als premis oferts tota la estima que deuhen tenir. No crehent, ab tot, haver traspassat los límits de esta exigencia que lo bon sentit los aconsellava, han adjudicat los premis que se mencionarán, en la forma següent:

Premi de la flor natural cineris, *regalat per D. Joseph Martí y Ventura.*

A la composició que porta per lema, *Arribar y móldrer*, y per títol, *Amor es vida;* molt apreciable, tant per lo pensament com per sa bona execució.

Un dels accéssits á est premi lo ha merescut la poesía que tè

per lema, *Te vull contar mil amors (Dr. Vicens Garcia)*, y per títol, *Albada*, per la sensillesa y dolsura de sa expressió.

Lo altre accéssit, que porta per lema *Patria, Fides, Amor*, y se titula, *Laments de un expósit*, valdria molt mes per lo sentiment que hi domina, sino la deslluissen un tant alguns descuits de versificació y de llenguatge.

Premi de la englantina de or, costejat per lo Excel-lentíssim Ajuntament.

Los mantenedors se han vist, ab molt sentiment de sa part, en la impossibilitat de adjudicar est premi á ninguna de las composicions presentadas pera concórrer á ell, per no haverlas considerat prou dignas. La dificultat que en aquest punt ofereixen las condicions del programa, cual es la de agermanar la relació histórica ab las galas de la poesía, lluny de haberse vensut en las produccions que se han presentat, ó las fa decaurer en un prosáich realisme, ó esquivant la part narrativa, las fa pendrer unas formas massa líricas pera no resultar en menyscap del assumpto que se tracta de referir.

Exemples de axó son los dos accéssits á est premi, que se han donat á las dos composicions següents:

La que porta per lema, *Mane. Thecel. Phares*, y per títol, *Las áligas de l' any vuyt. Una llágrima á Girona!* perjudicada com á relació histórica per son exessiu lirisme y á pesar de alguns defectes de estil, es apreciable per las dots de imaginació que revela.

La altre que tè per lema, *Al temps passat..... una llágrima. Al present..... un sospir. Al esdevenidor..... una*

ullada, (Bofarull), y per títol, *Las Barras de Sanch*, exemple del oposat escoll, salvo lo gastat del assumpto, y alguna falta contra la puresa de llenguatge, es també apreciable en son conjunt.

Premi de la viola de or y plata costejat per lo Excel-lentíssim Ajuntament.

Se ha adjudicat á la poesía que tè per lema, *Ego sum lux mundi*, y per títol, *Jesucrist*, com á la millor composició de assumptò religiós, per sa versificació numerosa, per son sabor verdaderament religiós y per la elevació de las ideas que conté, sobre tot en la primera meytat.

Un dels accéssits á est premi es la poesía que porta per lema, *Senyor! Senyor! Ja sento lo vostre influx (Doña María Josefa de Massanés.—Lo postrer consol)*, y tè per títol, *Anima consolada*. Es una poesía molt plena del sentiment y de la unció que deuhen caracterisar esta clase de composicions.

Premi extraordinari de una ploma de plata daurada, costejat per lo Excel-lentíssim é Il-lustríssim senyor Bisbe de Barcelona, pera donarse com á premi de accéssit, á la composició que obtingués lo segon lloch entre las de assumpto religiós.

Se ha adjudicat á la poesía que tè per lema, *Charitas patiens est, benigna est..... Charitas omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, etc.* I. *Ad Corint. cap.* XIII, y per títol, *La ger-*

mana de la Caritat, perque si bè algun tant faltada de fluidesa y armonía, ofereix un conjunt ben acabat, rich en elevats pensaments, y notable per lo brillo de las imatges. .

Premi extraordinari de una englantina de or, costejat per lo Excel-lentíssim Sr. D. Pascual Madoz, y ofert á la millor Oda dedicada al triunfo dels Voluntaris catalans en la presa del campament de Tetuan, durant la memorable jornada del dia 4 de febrer últim.

No haventse presentat Oda alguna digna de premi, pero sí diferentas poesías que, sens tenir rigorosament aquell carácter, reuneixen cualitats molt recomendables, los Mantenedors consideraren deber manifestarho axí al expressat Sr. D. Pascual Madoz, per medi de despatj telegráfich que fou contestat autorisantlos pera adjudicar lo premi á la composició mes notable que sobre lo mateix assumpto se hagués presentat; y ab estas facultats han conferit dit premi á la poesía, *Los voluntaris catalans*, que té per lema, *Teneo te, Africa*, per esser de entre las millors, la que mes bellesas reuneix; prescindint del cant final, titulat *Catalunya*, que fou presentat després de tancat lo concurs, y que ha deixat de tenirse en compte al ser judicada la composició.

Tal es, Excel-lentíssim Senyor, lo resultat del judici que de las poesías presentadas al certámen han format los actuals Mantenedors, ab vius desitjos de haver alcansat lo millor acert possible, pera honra y prosperitat de las lletras catalanas.

He diz.

NUMERO 4.

AMOR ES VIDA.

AMOR ES VIDA.

¡ Ay de mi, que dos cors que s' estiman
son dos rams qu' en un arbre units creixan,
y dos rams axí units ¡ ay ! s' esqueixan
si apartarlos per forsa se 'ls vol !

Lo Gayter del Llobregat.—ANYORAMENT.

I.

Del palau en una cambra,
á la hora en que mort lo sol,
plora la trista comptesa
la marxa de son espós :
que al pensar que va á la guerra,
y que pot trobar la mort
lluny dels brassos de qui l' ama
s' ánima 's cobreix de dol,

y ab la forsa del plorar
se li mitx parteix lo cor.
Lo compte, que trist com ella
no cerca ni trob' consol,
sospirant lo front li besa
y li diu plé de tristor:
—*Esposa mèva á Dèu siau!*
¡ Dèu vulla darvos conhort!
Mos vassalls van á la guerra
tantost despunti 'l nou jorn,
y enrugallats tots m' aclaman
per llur compte y llur senyor.
La causa es santa, ma vida,
¡ho mana 'l Rey! ¡Dèu ho vol!
sols deu puig quedarse 'n casa
qui no conegue 'l valor.
En mon pit poso la creu,
me calso 'ls durs esparons,
embrasso l' escut dels avis,
y empunyo lo clar pendó:
marxo tòst cap á la gloria!...
Si moro la mort dels bons
ton cor sia mon sepulcre,
en ell guarda mon recort;
mès si viu del camp ne torno,
cenyint garlanda de llor,
á rendir vindré á tas plantas

garlanda, vida y honors.
Mès pensa sempre, estimada,
que axí en vida com en mort,
tú serás sempre senyora,
tú la reyna del mèu cor.

. . . . . .

. . . . . .

La hora soná! No es possible
que 'm detinga en aquest lloch.
Esposa mèva á Dèu siau!
¡*Dèu vulla darvos conhort*!

II.

Cent voltas lo astre del dia
mostrá á la terra sa cara,
dès que 'l compte fou marchat
á la guerra ab sa mainada.
—¡*Ay de qui se 'n va y no torna!*
¡*Ay de qui 's mor de anyoransa!*—
Mès ¡ay! de la grèu comptesa,
á qui res la consolava;
perque 's consum si no plora,
y las llágrimas la matan,
que son llágrimas de foch
que tot cuant tocan abrasan.
—¡*Ay de qui se 'n va y no torna!*

¡ Ay de qui 's mor de anyoransa !—
Era nit, nit de feresa,
en que 'l vent de las montanyas,
espantant als aucellets,
als aucellets que s' amagan,
bramant baixava, y las flors,
las floretas desfullava,
arrencant feréstechs sons,
sons de mort á las campanas.
Un corb tal volta escapat,
fart de carn, de la batalla,
de la torre del homatje
al cim del marlet s' agafa,
esclata un xiscle, y los cels,
responent á s' amenassa,
retronan per tots cantons
y lo llamp la terra ratlla.
—¡ Ay de qui se 'n va y no torna!
¡ Ay de qui 's mor de anyoransa !—
Cuatre almugavers forsuts
que venen de la crosada,
en aquell tan grèu instant
pel pont del castell entravan ;
tres patjes al devant venen
per ferloshi lluminaria :
en llurs espatllas portant
mal guarnit un llit de llansas,

tristos y muts los soldats
ja n'entravan per la plassa ;
de la plassa del castell
vers la capella marxavan ;
allí posan sobre un túmbol
un cós mort de una llansada ,
y á la Verge dels Dolors
n' hi encenen set roijas llántias.
—¡ *Ay de qui se 'n va y no torna !*
¡ *Ay de qui 's mor de anyoransa !*—
Dès que lo corb ha xisclat
la comptesa ja finava ;
cuan veu entrar als sèus patjes
l' ánima á Dèu ha donada.
—¡ *Ay de qui se 'n va y no torna !*
¡ *Ay de qui 's mor de anyoransa !*—
¡ *Pau á qui 'l mata lo amor !*
¡ *Gloria á qui mor per la patria !!*

De D. Silvino Thòs y Codina.

NUMERO 5,

ALBADA.

ALBADA.

Te vull cantar mil amors.
Dr. Vicens Garcia.

Portada en las alas
de las orenetas,
derramantne galas,
llansantne amoretas,
ja la primavera del niu ne sortí.
De son alé naixen
brisas perfumadas,
en las planas deixan

jardins sas petjadas,
sa nit es de estrellas, de flors sòn matí.

Ella es la que dòna
perfums á las flors,
ella la qu' ensenya
cants al rossinyol;
porta las ditxas á las cabanyas,
la neu escombra de las montanyas.
N' es la primavera
cullita de flors,
com ne son las ninas
cullita de amors.

TORNADA.

Ab las brisas verges de la matinada
despertáu, ninetas, deixáu vostres llits:
los rossinyols cantan himnes á l' albada
gronxantse 'n las brancas dels arbres florits.

ENDRESSA.

Si jo fos una oreneta, sempre al despuntar lo dia,
si jo fos una oreneta,
y alas tingués per volar,
sobre lo tèu cor, nineta, sobre lo tèu cor, ma aymía,

sobre lo tèu cor, nineta,
jo me aniría á posar.

Apunta ja 'l dia,
¡Despertáu, ninetas!
De llum y armonía
se amplenan la terra, lo espay y lo cel.
Se mouhen graciosas
del camp las floretas;
las boyras undosas
per las valls esqueixan á trossos llur vel.

Gotas de rosada
las fullas sostenen,
diamants de l' albada;
ja tot es aroma, color y perfum....
Rumors té 'l boscatge,
las flors perfums tenen,
brugits té 'l fullatge
y 's banya la plana en onadas de llum.

TORNADA.

Ab las brisas vérges de la matinada
despertáu, ninetas, deixáu vostres llits;

los rossinyols cantan himnes á l' albada
gronxantse 'n las brancas dels arbres florits.

ENDRESSA.

He vist dos aucells, nineta, avans de sortir lo dia,
he vist dos aucells, nineta,
en la branca de un arbret.
Si tu fosses aucelleta, hermosa nina, ma aymia,
si tu fosses aucelleta,
voldria ser aucellet.

Entre llum incerta
ja l' alba despunta,
y al amor desperta
que dorm en lo cálser de una tendra flor.
Sota de una planta,
que sas fullas junta,
un aucellet canta
ab trinos dolsíssims sas queixas de amor.

Las ayguas rodolan
per llits de verdura,
sobre las flors volan
papallonas blancas com un blanch estel.

Canta enamorada
tota la natura
trovas á l' albada,
que núvols de aromas se 'n pujan al cel.

TORNADA.

Ab las brisas vérges de la matinada
despertáu, ninetas, deixáu vostres llits;
los rossinyols cantan, himnes á l' albada
gronxantse 'n las branças dels arbres florits.

ENDRESSA.

He vist un vol de colomas sobre una blanca caseta,
he vist un vol de colomas
que 's banyavan en raigs d' or.
Mos amors son las colomas, ma enamorada nineta,
mos amors son las colomas,
la caseta n' es ton cor.

De pler tot s' altera,
tot víu y respira,
que la primavera
del mòn n' es la nuvia que hi porta 'ls amors;

Y 'l mòn que tot gosa
cuant en ella 's mira,
per rèbrerla 's posa
robas d' esmeralda y adressos de flors.

A la primavera
ab sas flors hermosas,
tot porta llaugera;
pòrtanla en llurs molsas los rogenchs esculls,
lo cel en sas galas,
la terra en sas rosas,
lo aucell en sas alas.....
la nina la porta en lo cel de sos ulls.

TORNADA.

Ab las brisas vèrges de la matinada
despertàn, ninetas, deixàn vostres llits,
los rossinyols cantan himnes á l' albada
gronxantse 'n las branchas dels arbres florits.

ENDRESSA Y TORNADA.

Nineta, la primavera
ab perfums vesteix lo dia:
Dèu ab ella al mòn envia
cada abril un bes de amor.

La flor se banya amorosa
en las gotas de rosada,
com l' ánima enamorada
se banya en perfums del cor.
Te vull enamoradeta,
perque es lo amor
la primavera, nineta,
la primavera del cor.
Dóna 'm ton amor, nineta,
dóna 'm ton amor!

De D. Víctor Balaguer.

NUMERO 6.

LAMENTS DE UN EXPÓSIT.

LAMENTS DE UN EXPÓSIT.

Patria, Fides, Amor.

Sèrs que sentiu de una amorosa fletxa
penetrar lo fibló al mitg del cor,
y ab vostre plant los ulls brotan copiosos
perlas nascudas entre amants recorts;
Ánimas qu' èxhalau castas essencias,
suspirs sempre apenats, may de consol;
suspirs que del trist cor la vida llansan
com llansa 'l vent lo aroma de las flors;

Sèrs contristats, veniu !... Veniu, que trista
l' ánima mia, morta de passió,
las llágrimas dels ulls que de amor ploran
beurá goijosa com vital licor.

Los ¡ays! que troban eco se suavisan,
lo dolor qu' es contat es menos fort,
las penas que sentim, si altres las sentan,
penas menos amargas, Dèu mèu, son.

Veniu, cors afligits, que ja os espera
lo mèu cor ¡ay! curtit per afliccions:
per' éll sereu la llum de la esperansa;
per' éll sereu com per la terra 'l sol.

Jo os contaré de ma ignorada vida
lo amarch camí, cruel, tempestuos;
que 'l combat del mèu cor es mes terrible
que las onas del mar, que 'l llamp, que 'l tró.

Omplíulo ab vostre amor de mes dolsuras
que número d' estels divisa 'l mòn,
que grans de arena hi há del mar al fondo,
que en las alas del vent lamentacions.

No 'm dexau olvidat, sèrs amorosos,
anegau ab carinyo los mèus dols,
que un diluvi no basta al que d' expósit
la marca rellueix sobre-'l sèu front.

Tot es per mí desert, tot trist, tot negre;
res me dona plaher, m' afligeix tot,
¿y com no sèr axi, si entre 'ls mèus brassos

no hi trobo may la mare del mèu cor ?

¿ Y com no ser axi , si entre la massa
de sèrs felissos que conté aquest mòn ,
al mitg de tant bullissi , de tant fausto ,
sempre , sempre , Dèu mèu ; jo 'm trobo sol?

No he rebut de una mare las caricias ,
ni d' ella me ha adormit una cansó ,
ni 'l calor del sèu pit me ha donat vida ,
ni may me han despertat los sèus patons.

¿ Ahont ets dolsa mare , que no corras
á imprimí 'ls llavis de ton fill al front ?
¿ Per' mí no hi ha un semblant ahont no t' busque,
y sempre indiferents los trobo tots !!

Del camp la soledat prench per alivio ,
fugint del mòn ingrat y bulliciós ,
y allí , en la immensitat , que á Dèu revela ,
pel' lluminós espay te busco jo.

Te veig brotar del raig de las estrellas ,
sento èxhalar ta veu del mitg del bosch ,
jo 't veig flotar de l' aura entre las alas ,
jo 't sento palpitar dintre 'l mèu cor.

Los llassos y guirnaldas que 'l cel forma
ab núvols diamantins contemplo jo ,
y entre 'ls cambiants que mostran llurs joguinas,
estátich veig lo tèu semblant hermós.

Ets mès brillant y hermosa que l' aurora
cuant , obrint del Orient los sèus balcons ,

perlas y aromas bulliciosa llansa
al sacudir la cabellera d' or.
Ets esbelta y gentil com las palmeras,
alegre com de l' alba la claror;
mes dolsa que la mel, mes que lo almíbar,
mes pura que la llum del mateix sol.
Sobre la terra de genolls me postro...
al cel mon esperit also ardorós!...
Mes ¡ay! bufan los vents, los núvols fugen,
y entre llurs plechs las mevas il-lusions.
Jo als arbres del desert per tú pregunto,
y fort plant dels mèus ulls llanso copiós,
cuant llur ramatge, que los vents assotan,
sols me respon xiulets desgarradors.
Jo pregunto al aucell que distret canta
acariciat del bálsam de las flors,
y espantat de ma veu, sacut las alas,
y suspen lo sèu cant armoniós.
Per tú pregunto á las crespadas onas
cuant rompen llur cristall de mil colors
sobre la fina platja, y ab ternura
acarician mos pèus ab llur rumor.
Mès ¡ay! lo mèu desitg es sombra vana,
las onas arrebatan ma il-lusió,
y al fondo de llur llit se me la emportan,
fugint ab tristas veus, plenas de horror.
¡Dèu mèu, Dèu mèu! ¿Qué ha fet l' ánima mia

que lo univers per ella 's mostra sòrt?
so la flor innocent que he nascut pura,
y fulla á fulla 'm destrueix tothom.

Veniu, cors apenats, tant sols vosaltres
del mèu cor calmareu las afliccions:
per èll sereu la llum de la esperansa;
per èll sereu com per la terra 'l sol.

Veniu, veniu!... Pero, Dèu mèu ¿qué miro?
també 'l vostre carinyo es il-lusió...
També de mí fugiu com secas fullas
que l' arbre del mèu cor llansa del tronch.

Y tot per' mí es desert, tot trist, tot negre,
res me dona plaher, me afligeix tot,
¿y com no ser axi, si entre 'ls mèus brassos
no hi trobo may la mare del mèu cor?

Per mí no hi ha esperansa, no hi ha vida,
no hi ha amor, no hi ha mòn!... Mès ¡ay! Senyor,
perdona á un delirant, puig tú existeixes,
y existint tú, existeix ja tot lo mòn.

Tú que radiant de llum al mèu cor baixas;
tú per qui 'l mòn es mòn, tú que ho ets tot,
serás per' mí la llum de la esperansa,
serás per' mí com per la terra 'l sol.

De D. Mariano Fonts.

NUMERO 7.

LAS ÁLIGAS DEL ANY VUYT,

UNA LLÁGRIMA A GIRONA !...

LAS ÁLIGAS DEL ANY VUYT.

UNA LLÁGRIMA Á GIRONA!...

Mane..... Thecel..... Phares.....

Veniu á mi, 'ls que un dia
La esclavitut sentíreu afrentosa
Qu' en nostre cel rugia:
Avuy la lira mia
Dels mártirs de aquell temps remou la llosa.

Entre las cendras del volcan, apenas
Lo nou Atila colossal pujava,

Y al crit de llibertat, de sas cadenas
Al vell mòn assombrat los claus reblava;
Cuant, áliga altanera,
Volant sobre la valla,
La feu aletejar dalt sa bandera,
Sembrantlo de un diluvi de metralla;
Y estrenyent al vensut dintre sa garra
Lo manto dels sèus reys furiós desgarra.
Iberia sòls no 's cansa
Seguidament cridantlo á las arenas.
Atleta que respira
No mes de independencia, á qui las penas
Son feixos de ensenalls que alsan la flama
Del pátrio amor, corrent pel circo, brama
Desafiant al Colós fill de la gloria.
Veniu, y la venjansa
Al recordar ab sons ronchs per la ira,
Despertaré dels héroes la memoria.
La forsa que te inspira,
Veu de las tempestats, dona á ma lira.

Miraulas, allá van, las áligas altivas!.....
Las du la tempestat, sa trompa n' es lo tró;
Dels bechs la sanch regala, la sanch de las captivas!...
Sas urpas, de carn plenas, fressejan la del lleó.

La tempestat las porta batent sas negras alas,

Del llamp las fuetadas son llum del sèu fanal,
La mort y lo extermini, lo incendi son llurs galas,
Cadávers á milers del héroe 'l pedestal.

Pel Pirineu rodolan... De dalt de sas montanyas
Escupen orgullosas d' Espanya los butxins;
De sanch sempre borratxas estripan sas entranyas,
Sobre 'ls llors de vint sigles tirantlas á bossins. . . . .

Lo dos de maig arriva!... al so de sas cadenas
Del somni voluptuós desperta 'l lleó dormit:
Las poderosas crins espolsa en las arenas,
Aixorda 'ls firmaments, rodanthi, 'l sèu rugit.

De ira tremolant, los ferros vils pateja;
Prenentlos ab las mans potents, de nou rugeix;
A cada anell que 'n trenca, un aligot trosseja!.....
Venjansa y llibertat!... pels ayres ne brunseix.

Qué son los brams de rábia que lo univers atronan?...
Qué son eixas despullas y restos imperials?.....
Las sobras del festí de independencia! sonan
Del Bruch y de Bailen las horas immortals.

Un altre crit..... victoria!..... honor á Saragossa!.....
Contaune las rengleras que llauran sos gegants!.....
La moderna Sagunto caigué!... desde la fossa,

La sanch, altiva espolsa al front del sèus tirans.

Y la venjansa brota; del pla, del mont devalla
Com sobre 'ls huracans los dalls de tempestat:
Ciutats, castells y pobles, las pedras, fan batalla!.....
La pátria es home sòl!..... venjansa y llibertat!!.....

. . . . . .

Fills del Imperi, César! los fronts sota las clámides!...
Los camps de Espanya feman trencadas tas legions!...
Hont son tos invencibles?... Marengo y las Pirámides
En mitg del fanch rossegan los irritats lleons.

—Qué importa? avant las áligas! legions novas arrivan;
La forsa al valor mata, las áligas avant!.....—
Miseria, orgull! las plantas podadas mes se avivan,
Lo amor patrio mes creix dels mártirs al tallant.

. . . . . .

Ja venen, ja se acostan, Girona á la muralla!.....
Ton noble crit ascolta, esclau d' ell, lo antich mòn!...
Responga á llurs canons, cascadas de metralla;
Si cauhen tas murallas, tos fills murallas son.

Ja arrivan; la victoria creyent assegurada,

Las urpas assessinas s' en van á ton escut;
Rodola la primera que 'l toca al sol tallada,
Los fossos plens de sanch anegan al vensut.

Mirau! pels camps ja fugen dispersas, espantadas,
Las áligas primeras; del llamp las fillas son!.....
Las áligas segonas, ahont? Esparrecadas
Al peu de las murallas!..... la veu dels morts respon.

. . . . . .

—Qué importa? Avant las áligas! legions novas arrivan;
La forsa al valor mata, las áligas avant!..... —
Miseria, orgull! las plantas podadas mes se avivan,
Lo amor patrio mes creix dels mártirs al tallant.

Salut, nova Numáncia! salut, heróica tomba!
Tas cendras brotan llors, al cel toca 'l cimal!.....
La gloria es de la patria, sangrenta ta hecatomba,
La fama crida á veus, tú sola la immortal!!....

Qué cercan eixas áligas en mitg del cementiri?
Qué cassan entre 'ls rochs que un jorn foren ciutat?. ...
Tal volta 'ls enemichs per' durlos al martiri?
Cadávers son los héroes! la peste 'ls ha segat.

La peste, sols la peste! que 'ls aligots de Lodi,

Per ells sols eran canya que tronxa lo huracá:
Miraulos! los ulls morts flamejan plens del odi,
Que al fuet del sèu butxí lo mòn despertará.

Callau! ráfaga ardent la fosca nit clareja;
En alas vé del llamp, callau los elements!
Es Alvares!... de sanch un vel en torn rogeja,
Du sa bandera negra trencada sobre 'ls vents.

Salut! salut al héroe tan gran com sa mortalla!
Eterna glória al mártir! salut gobernador!....
Si 'ls crits de ta agonia ton assessino acalla,
Ta patria 't done, honrada, un temple en cada cor.

Ascolta!..... als crits del áliga de nou per tot atronan
Rugits de rabia fera que llansan los lleons.
Las veus de cent batallas pel Pirineu ressonan;
Victoria!.... desde 'l cim tiremloshi 'ls grillons.

A ells! á la cassera! la fiera ja recula;
Anem acorralantla, correm fins al sèu niu!.....
Lo crit de independencia pels gels del Nort circula!.....
Sentint nostra victoria, la Europa ja reviu!

A ells! de dalt dels núvols ja lo Colós tremola,
Ab ell sobre la pols la *guerra* débil cau!!.....
Batent palmas pel cel la llibertat revola!.....

Radiant baixa á la terra un ángel; es la *pau!!*.....

La pau! hora serena
Que ab llágrimas del cor ma veu saluda;
La pau! que 'l mal enfrena,
Borrantne de la arena
La ensangrentada fossa remoguda.
La pau! la pau honrosa
Ab cruentas piras de tos fills comprada!!.....
Aixécat orgullosa,
Oh patria victoriosa,
Desplegant ta bandera trossejada.
Y si de nou ve l' atrevida afrenta
A despertar impia,
Creyentlo mort, al héroe que dormia,
A la llum y al bramar de la tormenta,
Allá en lo Atlántich móstrali una fossa,
Tot esgrimint la espasa ensangrentada;
Y en la venjansa airada,
Cent voltas amossantla en la destrossa,
Arrastrarás la gloria
A ton carro triunfal encadenada,
Y al pes de sa memoria,
Muda, á tos peus, se postrará la historia.

De D. Albert de Quintana.

NUMERO 8.

LAS BARRAS DE SANCH.

LAS BARRAS DE SANCH.

«La escuadra 'l mar cubrirá
Portanne lo mèu pendó,
Y ni un sol peix saltará
Si en la espatlla no dú ja
Nostras barras de Aragó.»

(Roger de Lauria.)

Trist estava lo bon Compte
En Wifredo lo pelós,
Que al venjar la mort del pare
Aclamá lo poble un jorn.
No eran prou per' alegrarlo
De sos catalans lo amor,
Lo recort de sa venjansa
Los torneigs y diversions.

Y es que 'l bon Compte Wifredo,
En Wifredo lo pelòs,
Era un Compte feudatari
Del francés emperador,
Y es que sens empresa estava
Son escut, son escut d' or.
Entre sómnis sempre veya
Triünfant lo sèu pendó,
Entre somnis sempre 's veya
Manant llibre un poble nou.
Mes després cuant despertava
D' eixos somnis de ambició,
Trist estava lo bon Compte
En Wifredo lo pelós,
Qu' era Compte feudatari
Sens empresa en lo escut d' or.
Era aquell un noble Compte,
Era tot un campeó,
Lo adorava en Catalunya
Com á pare tot lo mòn,
Y apesar de tot estava
Trist Wifredo lo pelós,
Qu' era Compte feudatari
Sens empresa en lo escut d' or.

II.

Lo noble palau torbava
Un alegre moviment
De veus y de soroll de armas,
De soldats y d' escuders.
Murmurava inquiet lo poble :
Que aquell dematí vingué
Portador d' importants novas
De la còrt del Rey francés,
Al palau del noble Compte
Un belicós mensatger.
Lo villá , deixant sas feynas,
Contemplava ab embelés
Dels Otgers y dels Moncadas
Reunirse 'ls nobles nets,
Que al palau se dirijian
Del bon Compte al llamament.
Mentrestant en son estrado
Molls los ulls, lo cor inquiet,
L' amorosa Winidilda,
La comptesa d' ulls de cel,
Esglayada contemplava
Tant ruido y moviment.
Lo ayre esquinsa un crit de guerra
Que cruel li porta 'l vent,

Llansa un crit, mès en lo estrado
Lo bon Compte ja apareix
Ab la espasa á la cintura
Y vestint sòn fort arnés.
—Oh! Wifredo, mon Wifredo,
Diu la pobre ab un gemèch;
No m' estimas, puig te allunyas,
Mon Wifredò, qué t' he fet?
—Winidilda 'l Rey me crida,
Y 'l vassall se deu al Rey;
Mon poble demana gloria,
Y gloria li donaré.
Adïos, hermosa mèva,
Deix que al front te done un bès.
Ja m' esperan los mèus nobles,
Ja murmuran impacients.
—Que 't dará lo rey de Fransa
Que no 't done lo amor mèu?
—Un escut per' mas banderas,
Un trono per' los tèus nets.

III.

Terrible, viva Dèu! fòu la batalla.
Saltavan los arnesos trossejats,
Llansavan mil espurnas las espasas
Y escumajavan los caballs cansats.

Los ays y lo alarit de la barreja,
La plana convertida en gorch de sanch,
Dels combatents aumentan la feresa,
La rabia y los desitgs de guerreijar.
Per segona vegada batallavan
Contra Cárlos lo Calvo los normants,
Y si valentas eran llurs maynadas
No coneixian pas la por los franchs.
Y los elms esberlats per las espasas
A las puntas dels darts obrian pas,
Y ronchs bramits los combatents llansavan
Cansadas ja llurs mans de tant matar.
Y buscantse, cridantse ab sanya fera,
Volian tots llur rabia saciar,
Desitxosos d' emportarsen la victoria,
Desitxosos d' omplir lo pla de sanch.
Y cuant era mes duptosa
Y terrible la batalla,
Cuant l' hoscat arnés de malla
Ja saltava trossejat,
Buscant lo risch ab bravesa,
Llaugers com una ventada,
Lo brau Compte y sa maynada
Decidiren lo combat.
Al sentir sa forta empenta
Los normants, y 'l crit de guerra
Que portá de serra en serra

En sas alas prest lo vent,
Recularen com ovellas
Per las feras esglayadas,
Ab llurs filas ja delmadas
Per la catalana gent.
«Ja son nostres! Guerra, guerra!
Ja son nostres los normants!
¡Victoria per lo bon Compte!
¡Guerra, guerra, catalans!»
Y saltant ab forsa estranya
Com fantástichs caballers,
Li donaren la victoria
Al emperador francés.
Terrible, viva Dèu, fou la batalla!
Saltavan los arnesos trossejats,
Llansavan mil espurnas las espasas
Y escumajavan los caballs cansats.

IV.

Dins d' una tenda de fornida tela
Un guerrer gemegava sobre un llit,
Un dòll de sanch de son costat rajava,
Mès son gemèch semblava un ronch bramit.
Hi havia en un racó una teya encesa
Y trèmolava fumejant son flam:
Lo ferit enujat la contemplava

Lo soròll al sentir del vehí camp.
Tristos y quiets la tenda rodejavan
Sens gosar á parlar cent campeons,
Homes valents que por no coneixian
Y ab traballs aguantavan ja llur plor.
De improvís se obra la tenda
Y afanós, trist, esglayat,
Un guerrer que cent segueixen
Al ferit corre á abrassar.
— « Senyor! lo ferit exclama,
No meresch tanta bondat. »
— « Wifredo, 't dech ma corona,
Com t' ho puch jamay pagar? »
— « Mon Comptat es feudatari.....
— « Llibre de ton feudo 't fas. »
— « Mon escut es sens empresa.....
Lo bon Rey l' aná á agafar,
Y posant en la ferida
Del bon Wifredo la ma:
— « Los valents, digué, que regan
Llurs escuts ab roja sanch,
Sols ab sanch deuhen pintarlos:
Sanguinós lo tèu será. »
Y ab sos dits lo bon Monarca
Cuatre barras dibuixá.
— « Wifredo, digué, eixas barras,
Per escut te dono jo:

Cuant tornes á Catalunya,
Serán ellas ton pendó.
Cuant d' allí á Fransa vingueres
Guanyares ab los tèus fets,
Un blassó per' tas banderas,
Un trono per' los tèus nets.»

De D. Joseph Coroleu è Inglada.

NUMERO 9.

JESUCRIST.

JESUCRIST.

Ego sum lux mundi.

¿Perqué tapan lo sol lliris y rosas
llansats per los espays? ¿Perqué se agitan
las palmas y los rams, y al cel se aixecan
per' saludar á Dèu? La veu dels ángels,
com eco del Empir, lo mòn atrona,
y fatiga los vents, y ab melodias
jamay oidas los sentits encanta.
¿Perqué los raigs del sol mes vius llueixen?

¿Perqué mes blaus lo cel sos mantos mostra?
¿Perqué ab sa veu lo aucell mes trinos llansa?
¿Perqué 's rebull tothom, y ab alegria
hossanna repetint, los cors glateixan,
y l' ánima fugir vol de son centro?
¿Sabéu perqué? Mirau: radiant de gloria,
mostra s' Jesus: baix pabellons de palmas
entra en Jerusalem: ánima mia,
recull lo alé y embadalida adora
son resplandor diví com brill' del alba:
son resplandor grandios com llum del dia:
las auras del amor son sa corona:
onadas de la fé son sas miradas.
Entra en Jerusalem la pau donantli,
la caritat, lo amor y la ventura,
que 'ls raigs de sa corona al esbargirse
son lo consol de l' ánima afligida:
son raigs de fé, que al esperit filtrantse,
dins del envilit ser nou ser y posan:
dins del apenat cor bálsam derraman.
Es Jesucrist, lo Redemptor dels homes;
es la creencia que commou la terra;
lo esperit que devalla del Altíssim;
es virginal paloma immaculada;
es lo principi y fí de tota ciencia.
La filla de Sion sas portas obra:
parla Jesus, y estremeixentse lo ayre

la nova idea los espays domina,
y 'l mar, y la planura y las montanyas,
aixecan llurs concerts, y la saludan,
y l' home sent reviurer dins sas venas
nova vida y nou ser. Del paganisme
los altars afrentosos se desploman;
á las portas del cel corran los ángels,
y agitant los plomalls de blancas alas
donan lo crit de *hossanna* en las alturas.
La fé, com esperit de nova idea,
abarca tot lo mon; l' altiva Roma
sobre son llit de flors dormia ufana
cuberta de llorers, del mòn despullas,
y al ferirli lo cor la veu de Cristo,
son mantell fou després de sas espatllas,
sa corona en llur front esmortuida,
y 'ls ciments d' eixa altiva y brava Reyna,
com pols de un uracá se demoliren.
¿Quí deté 'l dóll de fé que Jesus llansa?
¿Quí destrueix la idea que 'l mòn umpla?
Allá en lo blau del cel llu esculpida;
entre 'ls plechs de las auras s' esparrama;
difundeixla lo raig de las estrellas;
la llum del sol ab son calor l' anima;
la veu de las onadas la murmura;
y 'l cor humá, sentint ratxas de gracia,
santifica son ser y al Empir vola.

¡Pau á la terra, pau!!... Jesus aixeca
sas mans envers lo cel; llas d' esperansa,
després del diví cor del Etern Pare
son amant Fill recull, y uneix als homes
ab llassadas de amor que del cel baixan,
y lo esperit, ab palmas de victoria,
sas alas estenent, dins del cel entra.
Gloria á Jesus! ressona en las alturas:
Gloria á Jesus! tot ser vivent aclama:
Jesus, essencia de virtut divina;
Jesus qu' es de 'l amor la font mes pura;
qu' es la grandiosa veu de tota ciencia;
qu' es qui al mòn dòna ser, vida á la vida.

. . . . . .

Mès ¡ay! la terra ab dol cambia sas galas:
visió infernal, com sombras del abisme,
se alsa volant y l' alta esfera toca:
es la visió de la afrentosa culpa
que agita sa diforme cabellera
sobre lo Iris de pau que 'l cel envia,
per aclarir, ab llum d' eterna gloria,
la impura èxhalació d' un mòn que acaba,
la blanca aurora de la fé que arriba.
¿Perqué eixas sombras de dolor s' estenan?
¿Perqué enmudeixen los cantars santíssims?
¡Ay! baix lo manto de la culpa impía
la maldat se rebull y se alsa fera!

Axi Jesus ho vol. Turba insensata,
com las onas del mar rugint furiosa,
los raigs del sol diví creu absorbirse,
y al desbotá' 'l torrent de negras iras,
mes vius d' entre son dòll apareixeren.
Axis ho vol. Per' redimir als homes
sufreix torments, afrents, busca ignominia;
èll, qu' estremeix la terra ab sa mirada;
èll, qu' es astre d' amor, radiant, puríssim;
mantell que al mòn entre sos plechs ampara;
enlluarnadora llum may extingida:
èll, que ab son esperit los espays ompla,
baix d' afrentosa creu son cos entrega.
¡Oh sol! para ton curs; detent lo carro
que ta llum esbargeix: fixala altiva
com mirada de foch, en lo calvari
hont se mostra Jesus: ¡ay! fera turba
son sacratíssim cos en alt aixeca
sobre afrentosa creu, trono amantíssim:
trono que 'l cel ab son mantell corona
y á llurs peus per catifa estent la terra.
¡Para ton curs, oh sol! fèr extermina
lo aixam de llops que 'l Gólgota ensangrentan
ab tropell espantós; vibrant ta cólera,
llansa la flama ardent sobre la turba,
y entre lo alé del vent, de arrel arranca
la vil generació que á Cristo immola.

Mès ¡ay! de mon accent s' extingeix lo eco,
com extingirse 's veu la llum del dia.
Lo Gólgota 's cubreix de boyra espessa,
y se obscureix lo sol; las armonías
del univers llur curs interrompeixen:
obra son cor la terra; los mars llansan
llurs onas de diamant que als astres pujan:
la filla de Sion sos murs desploma,
y despresos del cel torrents d' estrellas,
pluja d' ardenta llum los espays solcan.

. . . . . .

Morí Jesus!!... La humana criatura
per premi á tant amor, son cor traspassa:
mès ¿quí mata la idea? ¿Quí domina
la llum del esperit? Puras creencias,
¿quí os arranca del cor? ¿Quí la fé apaga?
L' home fineix, y en tant la pura idea
s' ensent, com foch sagrat que Jesus dona:
que no en vá del amor y la dulsura
se ha sembrat la llavor, que fructifica;
y lo arbre de la fé que d' ella brota,
com escala del cel se alsa en la terra.

. . . . . .

Sol de amor y de fé, flama divina
qu' en brassos de la creu lo mon venera:
tú serás fé del cor, que 'ns il-lumina:
tú serás amor sant, que 'ns regenera.

De D. Mariano Fonts.

NUMERO 10.

ÁNIMA CONSOLADA.

ÁNIMA CONSOLADA.

Senyor! Senyor! Ja sento
lo vostre influx.....

DOÑA MARIA JOSEFA MASSANÈS. – *Lo postrer consol.*

Ja no 'm dol, Mare, 'l morirme
No 'm causa dol.
N' es ma sort y n' estich prompta,
Pus n' es ma sort.
Jó en aquest jorn sò ditxosa:
Vé en aquest jorn,
Com bon Espós á buscarme
Lo etern Espós.

M' umple de goig sa vinguda
M' umple de goig;
Postrer consol de las ánimas
N' es gran consol.
Jó 'l só de una veu que ho deya
Jó 'n sentí 'l só:
Desde llavors rés no temo,
Desde llavors.
Sols un favor vos demano;
Sols un favor.
Mare, no plorau si os deixo,
No plorau, no.
Abans que tot som cristianas,
Y abans que tot
Al que Dèu vol resignemnos;
Pus Dèu ho vol.
Pensau que no mor un ánima
Si en gracia mor,
Que á Dèu sòn vol la trasporta
Cuant alsa 'l vol.
Pensau qu' essent flors de un dia
Passam com flors,
Mes si l' olor al cel puja
No 's pert l' olor.
Allí estaré jo esperantvos
Hi estaré jó:
Ja hi vindreu vos algun dia

Ja hi vindreu vos.
Propet del lloch que jo tinga
Tindreu un lloch;
Juntetas las dos per sempre
Viurém las dos.
Secau lo plor, Mare meva,
Secau lo plor;
Mes que de mort es de festa
Lo jorn de mort.
Ben haja 'l toch que 'l senyala,
Ben haja 'l toch.
Ben haja 'l consol que 'ns dona
Lo ÚLTIM CONSOL.

De D. Lluís Roca y Florejachs.

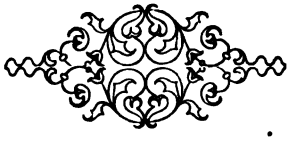

NUMERO II.

LA GERMANA DE LA CARITAT.

LA GERMANA DE LA CARITAT.

Charitas patiens est, benigna est.....
Charitas omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, etc.

I. Ad Corint. cap. xiii.

¿Fins á cuant, trovadors, puntejareu las liras?
¿Fins á cuant, nacions, cremareu en vostra urna
Incens adulador
Als qui vostre orgull fòll diu héroes de la guerra,
Sens posar en vostra ara ni una petita espurna
Pels héroes del amor?

Fins á cuant marxareu, embriachs de falsa gloria,

Ja cantant al entorn, ja al jòu junyits del carro
Dels vencedors triunfals,
Encatifant lo sol ab palmas de victoria,
Palmas roijas de sanch y que han sigut talladas
De la mort ab la fals?

¿Fins á cuant al incendi li teixireu coronas?
¿Fins á cuant cenyireu la matadora espasa
D' ensangrentat llorer,
Sens dar, oh trovadors, ni un rim á aqueixas dònas,
Sens dar, poble; un recort á aqueixas heroinas
Que, mártirs del deber,

Mentres portan la fe als qui per ella 's baten,
Y portan la esperansa als qui en la guerra cauhen,
A tots la caritat,
Ab paraulas de pau los fochs del odi apagan,
Ab l' oli del amor dels cors la espina trauhen
Que 'ls rencors hi han clavat?

Oh! deixemlas passar eixas triunfals comparsas
Que ab picaments de mans, y ab víctors, y ab coronas
Pujan als Capitóls,
Dels pobles entre crits, dels poetas entre esparsas,
Olvidant que de aquells á la roca Tarpeya
Un pas hi ha tant sols.

Oh! deixemlos passar, tú que sempre tas alas
Desplegas vers lo cel, jo pobre que aquells ídols
Algun temps adorí:
Oh! deixemlos passar ab llurs llorers, llurs galas,
Y tú, cor fet de amor, y jo, cor fet de barro,
Restem lluny d' ells aquí.

Restem lluny d' ells aquí; y com un jorn en Roma
Mentre ab pompa triunfal los césars recorrian
Sos pórtichs y vells murs,
Tal volta alguns cristians, residuos dels martiris,
Dins de las catacombas per aquells oferian
Al Senyor llurs cors purs;

Nosaltres lluny del mòn, lluny dels ídols que adora,
Tú la mártir de amor, jo 'l penedit poeta,
Oferirem á Dèu,
Tú la copa d' encens que de ton cor t' ets feta,
Jo 'l ramellet de rims que 'l cel mateix me inspire,
Ay! en obsequi tèu.

Com es gran lo valor que 'n tos combats ostentas,—
Pus tú també heroina que 'ls homes desconeixen
Tens també 'ls tèus combats: —
Combats tú també tens, en los cuals te presentas

Sola, sense aquells crits, sense 'ls fums que ubriacan
De la gloria als soldats.

Com es gran ton valor! Cuant lo héroe á las batallas
Entre 'ls llamps dels canons, de balas entre pluja
Se llansa coratjós,
Las músicas guerreras, los crits, sa fé en la gloria
Lo aspecte de la mort, que lluny de allí lo enuja,
Li fan tal volta hermós.

Mes ay! tú á tos combats devallas sens boato:
Ni rams de llors te brindan, ni 't guia cap bandera,
Ni te cega lo fum
De gloria: cara á cara miras la mort, tranquila,
Y en contemplarla 't gosas tan trista, tan severa
De ta ardent fé á la llum.

Mes no, també ella aguarda de llors ricas coronas,
Llors que may s' enmostian, coronas que teixexen
Las mans dels serafins.
També tè una bandera que á la victoria guia,
Y sent també 'n sòn cor los fochs que la enardeixen,
Fochs del amor divins.

Per so com en los circos de Roma la pagana
A entregarse á las feras baixavan animosas
Las verges del Sènyor,

Tranquila, y valorosa, y sense gloria vana
A los combats devalla, fixa en lo cel la vista,
La mártir del amor.

Sens gloria vana, sí. Com un infant senzilla,
Deixat lo nom antich, com ha deixat sas galas
La terra al renunciar,
Se 'n va de pol á pol, sens que 'ls mortals dir puguen
De aquell aucell del cel vers hont ha estés sas alas,
Hont á vingut á amar.

Lo mon sab per hont vola sols pels bèns que derrama;
Per so axí com al veurer en arenosas comas
L' onejador mantell
De la palmera altiva, l' home del desert pensa
Que sa llavor primera tal volta entre sas plomas
Portá allí algun aucell;

O com riu què passá deixant un poch de barro,
Hont portá 'l vent llavors, y 'ls núvols llurs ruixadas,
Y raigs calents lo sol,
Y del riu, y del vent, y del sol y dels núvols
Que per allí han passat diuhen las matisadas
Flors qu' esmaltan lo sol;

Axí al trobar dos homes que creuhen y qu' estiman
Entre los gels del nort qu' enjoyan las auroras,

O sota un cel ardent,
Dihem: «Fins á eixas platjas las alas voladoras
De aquell aucell del cel llavors han espargidas
De fé y amor al vent.»

No temeu que l' asuste la fletxa del salvatje.
Al veurerla tan débil, tan amorosa al veurerla,
Son arch éll trossejant,
Fará d' éll una creu que adorará com ella.
¿Com ¡ay! deixar de amarla; com ¡ay! deixar de creurerla
A la qu' estima tant?

No temeu que la espanten las infernals blasfemias
Ab que á sòn Dèu insulte lo qui en los mals olvida
Al qui adorá, felís;
Del qui en sòn desespero sòn Dèu escupí neci
Ella, al curar sas llagas á costa de sa vida,
Fará un fill sèu submís.

Las pestas, las batallas la mirarán serena
Arrancantlos las víctimas que per' sas hecatombas
La mort ha segellat,
Y al foch de sòn amor fonentne la cadena
Que las lligava al mòn, tornará á Dèu las ánimas
Que haurá purificat.

Oh! com es gran sa fé en lo escut que l' abriga!

Com es gran la confiansa que 'n mitj dels mals li dona
Sòn amor rich en zel!
¿Mès que importa al moxó que 's gronxa en una antiga
Branca que 'ls vents la esqueixen, si sab que té las alas
Pera volar al cel?

Benehit sia Dèu que per' consol dels homes
La terra de floretas, d' estels la cristallina
Bóveda ha enjoyellat,
Y en lo cor de aquell ángel, com l' olor dins l' aroma,
Lo foch dins del acer, la perla en la petxina,
Posá la caritat.

Benehit sia Dèu que de aquell cor de flama
Fiu un vas de perfums, de bálsams preciosos
Pels mundanals dolors:
Y com núvol la pluja sobre los camps derrama
Que 'l sol ha enmostiat, gotas de mel destila
En los ja místichs cors.

Benehit sia Dèu, pus al crear dos glorias,
Al crear pera 'ls fronts dels homes en la terra
Dos llorers sempre verts,
Lo un pera ser regat de un ángel ab las llágrimas,
Lo altre per' sèr cullit pels héroes de la guerra
De pols y sanch coberts,

Com fa á voltas que 's crusen en tempestuosa atmósfera
Las llums del sol y 'l llamp, lo un que la vida dona,
Lo altre que du la mort,
Fa qu' encreuhen també los dos llorers llurs brancas;
Fa que 's crusen las llums que llansa la corona
Del débil y del fort.

Sí, benehim á Dèu que amant y pródich sempre,
Prop lo acer que fereix posá 'l bálsam que sana,
Y en los camps del combat
Posá prop del que cau las alas que 'l sostinguen,
Prop lo héroe la heroina, de *caritat la hermana*
Prop del pobre soldat.

Mès ay! al benehirlo, pus d' éll naix tota gloria,
Pus éll encen lo foch del héroe en las miradas,
Y de aquella en lo cor,
Mentres que 'l mòn al héroe texeix llors de victoria,
Jo als peus de la heroina, que á llors mes alts aspira,
Posaré eix cant de amor.

Barcelona 12 abril de 1860.

De D. Joaquim Rubió y Ors.

NUMERO 12.

LOS VOLUNTARIS CATALANS.

LOS VOLUNTARIS CATALANS.

¡ Patria, ja tornas á tenir historia !

I.

LO CANT DE LA PARTIDA.

¡ Despertat, ferro ! La patria 'ns crida.
Ja á punt estem
Morint per ella, la mort es vida.
¡ Marxem ! Marxem !

La mar nos bressa dolsa y llaugera,
com tendres nins...
¡ Vira á la platja , que 'l moro espera,
y... ¡ via adins !
¿ Qué hi fa que 'ns donen totas sas galas
lo cel , la mar ?...
¡ Vingan tempestas , si ab las llurs alas
podem volar !

Deixem las mares entre tristesas
y entre dolors,
que , cuant se parle de las proesas
dels vencedors,
contents y alegres los nostres pares,
los pobres vells,
dirán joyosos á nostras mares :
« Ell fou un d' ells. »

Si entre los brassos de la victoria
la mort ne vé,
y es per la patria , y es per la gloria,
lo qui la obté,
sabremla rébrer ab alegría,
com dols conort...
¡ Qué ben vinguda la mort ne sia !
¡ Salut , ó mort !

Camp de batalla perdent la vida
tindrem per llit.
¡Ditxós qui hi cayga, si la ferida
porta en lo pit!
Serán, per' tindrer glorias completas,
sos funerals,
xiulets de balas, só de trompetas,
só de timbals.

¡Despertat, ferro! La patria 'ns crida.
Ja á punt estem.
Morint per ella, la mort es vida.
¡Marxem! Marxem!

LO POETA.

Y partiren. La nau solcant las ayguas
jo allunyarse vegí. Blaviscas onas
per los costats del barco rodolavan
besantlo planyideras,
y encara que ab dents feras
las rodas sens pietat las destrossavan,
als ayres se llansavan
desfetas en escuma, que lluía
com pluja d' estrelletas brilladoras,
y tornavan á caurer bullidoras

tot saludant al barco que partia.
Jo la vegí partir la nau, portantne
de la guerra lo llamp dintre sòn seno
á comarcas estranyas,
com per lo espay lo núvol passejantne
ne va lo llamp del cel dins sas entranyas.

Ab mirada amorosa
al barco jo seguia
en sa marxa llaugera...
Com una onada de la mar bromosa
ja al lluny del lluny tant sols lo distingia.
En rápida carrera
perdut en l'horisont despareixia,
y encara jo 'l mirava,
y, del espay interrogant las bromas,
mes que ab la vista, ab l' ánima 'l buscava.
Barcelona llavors ab crits de mare
per cent bocas y cent á un temps cridava :
«¡Salut ! salut al barco que se allunya !»
y 'l poeta deya : «O barco, Dèu te ampare,
que la honra portas tú de Catalunya !»

II.

LO CANT DEL COMBAT.

¡Avant, y als moros!—Corb, per lo enterro
vina llauger.
Homs com nosaltres sols diuhen : «Ferro,
fes ton deber!»

Plouhen las balas en eixa terra
¡ mare de Dèu !
Com de Cerdanya per l' alta serra
los flochs de neu.
¡ Avant y als moros ! La patria 'ns mira !...
Com lo uracá
cayémlos sobre. Si algú 's retira,
no es catalá.

Com la tempesta, ja la batalla
cuant troba ajau.
Sobre nosaltres, ¡ó mort! ta dalla
feixuga cau.
¡ Reyna dels ángels ! Miráu per terra
lo comandant...
Mès... ja 'n ve un altre, llamp de la guerra...
«Salut, D. Joan !»

«Vas á la gloria per entre balas
«ferm en ton zel,
«com va entre núvols, batent sas alas,
«l' áliga al cel.
«Per tas orellas n' es la metralla
«cantar diví;
«per tú la crua mes gran batalla
«n' es un festí.

«Porta 'ns als moros de una vegada...
«¿Perqué 'ls fusells?
«Nostra es la gloria de la jornada.
«Avant, y á ells!
«Porta 'ns als moros! va ab tú la gloria.
«Si aquí morim,
«dirá la patria, dirá la historia:
«*Bons fills tenim.*»

Avant, y al moros! — Corb, per lo enterro
vina llauger.
Homs com nosaltres sols diuhen: «Ferro,
fes ton deber!»

LO POETA.

Y feu lo ferro sòn deber. Batalla

terrible fou. Com héroes se portaren.
D' entre un núvol de foch y de metralla
eixir com llamp los moros los mirareh,
conduhits per aquell á qui algun dia
debian dir: — « Combátrer te vegerem,
« y, enemich y cristiá, per tú temerem. » (1)
Com héroes se portaren,
com qui eran foren. Si ab llur sanch regaren
las planas que combátrer los vegeren,
de aquella sanch nasqueren,
los llors que per llur pátria conquistaren.

Valents foren y braus. Per entre balas
seguiren sòn camí, pus la victoria,
lo llor tot enseyantlos de la gloria
que sols per ells guardava,
ab los brassos extesos
en lo camp enemich ja 'ls esperava.
Llavors, llurs fronts encesos,
llurs miradas serenas,
per en mitj de las turbàs agarenas
se saberen obrir sangrentas vías,
y encara que 'ls alarbs los esperaren
y un bosch los oposaren de gumías,

(1) « Uno de los embajadores de Muley-el-Abbas dijo entonces al jeneral Prim: « General, ayer te veíamos en el combate y temíamos por tí.»
(Correspondencia del campamento inserta en la *Epoca* del 27 de marzo).

per sobre tot los catalans saltaren,
que ¿hont es lo fré per lo uracá que passa,
si tot cuant trova omnipotent arrassa?...
Tot fou en vá. Com héroes combatian,
com catalans peleavan,
que massa comprenian
qu' entre las boyras que lo espay umplian,
las sombras dels passats mudas se alsavan,
y eixas sòmbras combátrer los miravan.

III.

LO CANT DE LA VICTORIA.

Patria, per ta honra com bons lidiarem
forts y valents.
Cuatracents eram cuant te deixarem.....
¡Ja som doscents!

Cantemne l' himne de la victoria
en mitj dels morts,
ja qu' escullirlos volgué la gloria
com bons y forts.
Cuant vage l' himne, plé de armonía,
lo espay á umplir,
als morts mateixos nostra alegría
fará estremir.

A nostras plantas la vall somesa
dormida está.
¡Obra tas portas, ciutat promesa,
que nostra ets ja!
¡Obra tas portas, closas als altres!
Avant! ¿Qué fem?
¡Obra tas portas!... — Moro, nosaltres
ja 'ns coneixem!

¿De Otjer, ó moro, may te parlaren?...
¿Los nobles fets
del rey En Jaume may te contaren?...
Ne som llurs nets.
Te dirá qu' eran la tua historia
los de aquell nom.
Llavors, ó moro, per nostra gloria,
sabrás qui som.

¡Alégrat, patria! vesteix tas galas!
Som vencedors.
Hi ha per nosaltres perills y balas,
per tú hi ha llors;
que alé 'ns donavas, ó patria amada,
tú en lo combat,
tú y la Madonna vérge adorada,
de Montserrat.

Patria, per ta honra com bons lidiarem,
forts y valents.
Cuatracents eram cuant te deixarem.
¡Ja som doscents!

LO POETA.

Y venceren. La gloria que alcansaren
ab la sanch de llurs venas la compraren.
Per lo camp de batalla extesos jauhen
cent morts, valents encara,
pus mort n' hi ha que al cor té la ferida
y ab la crispada má lo ferro empunya
que donar no volgué al donar la vida.
¡Enorgulleixte, patria!... Catalunya
té encara almugavérs. Encara guarda
lo flam del foch sagrat que viu en ella,
de lo esdevenidor brillant estrella.
Terra dels comptes-reys, piadosa aixuga
de las mares las llágrimas copiosas,
y de joyas y festa engalanada
reb als que tornan á la patria amada.

La guerra infausta te 'ls robava un dia;
te 'ls torna la victoria,
si en número mes pochs, mes grans en gloria.

¡Alégrat, patria mia!
¡Patria, ja tornas á tenir historia!
Tos fills son ells, y sent tos fills, ó patria,
són nets de aquells que un jorn ne passejaren
en llurs galeras, de la mar senyoras,
per tot allí hont llurs plantas se posaren,
lo pendó de las barras vencedoras;
són fills de aquells que, renovant proesas
de llur patria, geganta un jorn se alsaren,
y 'l pendó de las áligas francesas
en las serras del Bruch despedassaren;
són aquells á qui *¡Al Africa!* digueren,
y partiren, vegeren, y venseren.

CATALUNYA. (1)

Son ells! son ells! Ja tornan! Ab festas y alimarias
saludaré als que venen hereus de mon pendó.
Pels vius son las garnaldas, pels morts son las pregarias.
¡Brandáune las campanas! Retrunye lo canó!
¡Salut als qui morintne la gloria ne cautivan!
¡Salut als qui deixáre de los combats la sort!
Ab mas dos veus de bronze saludaré als que arrivan;

---

(1) Est cant, á que se fa referencia en lo final de la memoria del secretari del Consistori, fou llegit per son autor, en lo acte de la festa, per disposició del Excm. Sr. Gobernador Civil.

ab mas dos veus de bronze recordaré als que han mort!

¡Que ben vinguts ne sían en alas de llur gloria!
Ja 'l Africa me 'ls torna lo front cenyit de llor,
deixantne llurs petjadas regueras de victoria,
com solchs deixa en la terra la má del llaurador.
¡Salut als qui respecte tinguere la metralla,
sortint, com llamp del núvol, il-lesos del combat!
¡Salut als qui retornan del camp de la batalla
y ab llur regrés me portan efluvis del passat!

La mar me 'ls portá un dia á terras estrangeras,
y avuy ella á mos brassos me 'ls torna ja á portar...
¡La mar de mas victorias! ¡La mar de mas galeras!...
—Ne fou camí de gloria sempre per' mi la mar.—
Me 'ls torna victoriosos; ab frenesí 'ls aclama
lo poble que 'ls vegére terror del serrahí,
y ab hes de amor sagello los fronts que, per ma fama,
tot respectant las balas, la pólvora ennegrí.

Allí hont los lleons rugeixen, allí hont l' áliga hi nía,
de serrahinas turbas flagell ne fou llur bras;
allí restan per' dirne llur gloria y bisarría
las planas de *Tetuáguen*, las serras de *Wad-rás*. (1)
Si en apartadas terras á aquells que han mort ab gloria

(1) La ciutat de Tetuan es anomenada *Tetuáguen* pels alarbs, com á Gualdras lo anomenan *Wad-rás*.

la fossa 'ls obrí un dia del enemich lo plom,
per ells tinch jo altra tomba. Las fullas de ma historia
serán la millor llosa per' recordar llur nom.

Son ells! son ells! Ja tornan! Ab festas y alimarias
saludaré als que venen hereus de mon pendó.
Pels vius son las garnaldas, pels morts son las pregarias.
¡Brandáune las campanas! Retrunye lo canó!
¡Salut als qui morintne la gloria ne cautivan!
¡Salut als qui deixare de los combats la sort!
Ab mas dos veus de bronze saludaré als que arrivan,
ab mas dos veus de bronze recordaré als que han mort!

De D. Víctor Balaguer.

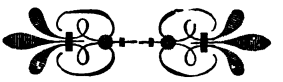

NUMERO 13.

LOS CATALANS EN AFRICA.

LOS CATALANS EN AFRICA.

Un jorn als crits de guerra qu' en l' occident se alsavan,
Tornant la forsa als brassos, donant als cors calor,
Dos sombras dins llurs fossas en l' Assia 's despertavan,
Sombras de un almogáver y de Roger de Flor.

— « ¿ Sentiu eixas trompetas que á la batalla 'ns cridan ?
¿ Sentiu de via ferro los ronchs y encesos crits ?
Prou ha dormit l' ascona : los nostres 'ns convidan :
Roger de Flor, alsaivos : prou hem estat dormits !

— Trompetas!.... via ferro!... adalit, ¿qui 'm desperta?
¿Es que rugeix la guerra?... Almogavers, amunt!
Mes ¡ay! la ma gelada ab la destral no acerta.
¿Qui 'm traurá aqueixa pedra que me han posat demunt?

—¿Qui 'm traurá aqueixos cossos que me han tirat dessobre?
La nit ha sigut freda... daume la má, Roger.
—La nit ha sigut freda: balba la má no se obre:
Gel dintre del cor sento... alsa 'm, almogaver.

Alsa 'm: los crits aumentan; aumenta 'l bruyt de guerra.
¿Qué es lo que axi 'ns subjecta en eixos llits tan fort?
Per tot arreu hont palpan, las mans palpan sols terra.
Ay! qu' eix llit es la tomba! Ay! qu' eix fret es la mort!

Es la mort, almogaver. Sento de sanch humida,
Ma roba... En un convit me ha mort un fer traydor!
Malhaja eixa trompeta que al bras no 'ns dona vida!
Malhaja eix via ferro que no 'ns escalfa 'l cor!

Mès ja que nostres cossos en alas del oratje
Volar de nou no puguen en busca de perills,
Que al menos nostras sombras nostre valor salvatje
Perien y nostras forsas als fills dels nostres fills.

Jo mon cor infundintli, que nous combats anyora,
De un fill de Catalunya faré un Roger de Flor.

Tú dels braus de eixa terra, de l' Assia un jorn senyora,
Farás tants almogavers com cors toque ton cor!

Y abandonant de l' Assia en una plana
Llurs cossos plens de pols, de sanch banyats,
En vers la platja volan africana
Las dos sombras que anyoran nous combats.

Ma patria en tant que sobre 'ls llors dormia
Que 'l mòn li oferí un jorn en rich tribut,
Segura que 'n la pau ser gran podia
Mentre un lleó li guarda son escut;

Al sentir d' eix lleó 'l rugit que aterra,
Vehent escarnit d' Espanya lo pendó,
Empunya airada 'l vell escut de guerra,
«Venjansa,» als sèus cridant ab veu de tró.

«Venjansa, que lo insult fet á Castèlla
Las barras del brau Jofre també ofent:
Pus es germá nostre pendó del d' ella,
Junts los pendons germans volen al vent.

«A la guerra, mos fills, á la venjansa!
Com se feren de l' Assia un jorn senyors.

Vostres pares plantant allí ma llansa,
Feu vostre 'l Riff plantant allí mos llors.

«Mos llors que al sol de pau místichs se tornan
Al regarlos ab sanch reverdirán,
Y, com guardan dels llamps los fronts que adornan,
Vostres fronts de las gúmias guardarán.

«Jo os daré perque os guie á la batalla
Un fill mèu que als perills seré sonriu:
Que, com lo árbre ab la pluja, ab la metralla
Sembla que 's reverdeix sòn front altiu.»

Axí á sos fills excita Catalunya,
Y com á un crit de alarma en mitj de un camp
Se alsan mil braus á un temps, y quiscú empunya
Lo acer y 'l cambia de venjansa en llamp;

Y com lo vent de un uracá qu' esclata
De prompte sobre 'l mar poch ha en repòs,
Y 'l trenca, y de cada ona, avans de plata,
Fa un lleó airat y de rugir ferós;

Axí á la veu que á la venjansa 'ls crida
Se alsan de Catalunya 'ls heróichs fills,
Tots per sa mare prédichs de llur vida,
Tots per la gloria ansiosos de perills.

Mes ay! que 'n lo combat no tots hi caben.
¿Qui serán de la gloria 'ls convidats?
Benhaja 'ls que al festí qu' entrarán saben!
Malhaja 'ls á envejarlos condemnats!

¿Qué no farán en la africana terra
Aquells héroes entre héroes escullits
Cuant senten, al rugir d' ardenta guerra,
Dilatarse llur cor dintre llurs pits?

¿Qué no farán cuant vejen cara á cara
Al que escupí d' Espanya lo pendó,
Y al foch de la ira senten mes encara
En llurs venas bullir llur sanch de lleó?

¿Qué no farán cuant del de Flor la sombra
Y la sombra del vell almogaver
En llur valor, que al mòn encara assombra,
Trempen llurs cors, com en lo foch lo acer?

¿Y cuant senten al vent la veu llansada
Del nou Roger que 'ls crida: «avant! avant!»
Y vejen llampegar s' ardent mirada,
Y en sa dreta sa espasa flamejant?

Segons corrá Barcelona
A despedir los fills sèus
Que solcan la argentada ona,
Saludant ab ardents veus
Los murs que 'l poble corona;

Y segons las onas talla,
Un llarch solch de argent deixant,
Hont son pendó s' enmiralla,
La nau que porta arrogant
Aquells braus á la batalla;

Creurer 's de la una podria
Que tornava als jorns de gloria
En que sos llenys despedia,
Y que ab nous llors de victoria
Lo endemá ufana 'ls rebia;

Y creurer 's de la host aquella,
Segons anyora 'ls horrors
Dels combats, com balls la bella,
Tem venir tart per' de llors
Cenyir la gorra vermella.

Ja entre lo mar y lo cel,
Espills en que Dèu se mira,
Voga la nau sens recel,

Plena de la host que suspira
Per la batalla crüel.

Que busca ab ardent desitj,
Veurer, com de un bany galana,
Sortir la platja africana
Del extens horisó en mitj,
Que 'l sol tenyeix de or y grana.

Y si bé 'l fum que 'n extens
Plomall per lo ayre rodola,
Y de lo lleny los vayvens
Diuhen que pel mar immens
Aquell mes que corra vola,

Per ells qu' envejan lo vol
Ab que l' áliga orgullosa
Va á buscar los raigs del sol,
Sembla la nau peresosa
Mes que aucell, de un nin bressol.

Malhaja eixa brisa mansa
Y eixas onas falagueras
Que 'ls roban ¡ay! la esperansa
D' ensangrentar las primeras
Llurs dallas en la matansa.

Malhaja eix cel sempre blau,
Y eix sol que 'ls núvols desterra,
Y eixa mar sempre suau.
Pels cors que portan la guerra
¿Qué es dels elemènts la pau?

¿Qué hi fará que 'ls vents del nort
Per fí las velas esqueixen,
Si quant arriven á port
Ja llurs dallas no 'ls serveixen
Al segadors de la mort?

Mès no será, que prompte ensajarán llurs brassos
Y en sanch las famolencas dallas esmussarán,
Y com canta al tronxarne lo segador espigas,
Ells, segadors de vidas, llurs cants també alsarán.

Ja del Atlas la serra en l' horisó 's dibuixa,
Y com se desenrotlla la tela de un pintor,
Sota 'l cel va estenentse y adelantantse en l' ona
De la africana platja lo cuadro encantador.

Ja 's veuhen las banderas, y las colradas tendas,
Y 'ls verts canons que guaytan per sobre 'l campament,

Y dels soldats que 'l guardan las armas que llampegan,
Y 'ls tochs de guerra s' ouhen que porta entorn lo vent.

Dels instruments de bronze ja s' ouhen las tocatas
Ab que la host de Castèlla saluda als nous germans,
Joyosa, pus son tants los llors que aquell sol cria,
Que 'ls ajude á cullirlos lo bras dels catalans.

Com llurs cors se dilatan! Si avuy las marinadas
Los han trobat rebentne llurs besos indiferents,
Demá al vent de las balas, demá al foch de las bombas,
Veurá Tetuan tenyirse de goig llurs fronts ardents.

Com llurs cors se dilatan! Ja están en lo honrós circo
Hont, nous gladiadors, vindrán tost á renyir.
Hont mostrarán com saben los fills de Catalunya
Dar la mort ó rebentla, *caurer*, *riure*, y *morir*!

Ah! ja han saltat en terra, en eixa terra antiga
Que guarda las petjadas del púnich, del romá.
Llurs petjadas triunfals que 'ls segles no borraren
De la host que á ella hi devalla la planta esborrará.

Ja 'l nou Roger los parla. Sobre 'ls estrebs alsantse,
Y alsánt ensemps al ayre trèmol lo puny febrós,
Sobre aquells cors de flamá, que ab fort panteix lo escoltán,
Llansa en cada paraula del cor encés un tros.

Miraulos! Com las flamas se atrauhen y 's confonen,
De Prim l' ardent mirada en la de la host s' encen,
Y passa de un á l' altre, be axi com grans de pólvora
De lo un á lo altre 's passan lo incendi en un moment.

«Ben vinguts, catalans. Ja os espera lo èxércit
Tan gran per son valor, com ho es per sas virtuts:
A eixa platja que un dia per' volar d' ella á Italia
Vingueren vostres ávis, catalans, ben vinguts!

«Braus fills de Catalunya, de vostre patria l' honra,
Com un sagrat depósit, portau en vostres cors:
Als llors que vostres ávis en Grecia conquistaren
Dels que culliu en África anyadireu nous llors.

«Ay del qui cobart torne al enemich la espatlla!
Ja may sa pátria, ho juro, á veurer tornará.
Mès no será, ho espero: cobarts lo sol no cria,
Qu' Entensas, y Moncadas, y Rocaforts criá.

«Tot cuant homes fer poden ho feren vostres pares:
¿Qué no fareu vosaltres de llur valor hereus?
Jo vos duré al combat. Tot de mos braus ho espero;
Tot ma patria y la vostra ho espera dels fills seus!»

Y no en va en ells espera... Per las infladas venas
Dels que frenétichs juran seguirlo en los combats,

Com si d' encesa pólvora corressen flamaradas,
Del bull de la sanch senten los salts arrebatats.

Los que braus poch ha 's creian héroes se senten ara,
Y es que el cor de Prim bátrer sent cada hu en son pit..
Lleons ara se senten los que poch ha eran homes,
Y es que 'ls ha fet lleons de aquell lleó 'l rugit.

Almogavers creyentse, com crit de guerra aixecan
Llur crit de via ferro, y senten llur valor;
Y es que sens' ells saberho entre élls volán las sombras
De un antich almogaver y de Roger de Flor.

Cuánt llargas son las horas als qui la sèt abrusa
Y encara lluny d' ells miran lo cristallí torrent!
Cuánt llargas son las horas pels qui combats anyoran,
Y dels combats los sembla que tarda lo moment!

Mès ja en l' horisó brilla lo sol que pera Espanya
Los llors de cent victorias altíu reverdirá:
Ja los clarins recordan als héroes de Castèlla
Que de venjansa la hora es arrivada ja.

Com si anás á una festa, alegre 'l soldat marxa,
Y en la primera fila de Catalunya 'ls fills
Van los primers á rebrer de sanch l' honrós bautisme;
Van á estrenar llurs armas hont mes son los perills.

Ja un nou adalit tenen. De Prim l'ardenta espasa
Es qui de las trincheras los mostra lo camí.
«Avant! avant! los crida: la gloria allí os espera: »
Y 'ls catalans responen: «Pus á guanyarla allí.

«Hont tants canons retronan y tantas bombas brunsan
A qué de nostras balas mesclarhi los xiulets?
Que nostras carabinas semblen á nostres genis,
Avaras de paraulas, pero ricas en fets.

«Lo foch tant sols espanta: la bayoneta mata.
Guardem per nostras festas de pólvora 'ls castells.
Que 'ns vejen tots: «victoria!» cridant en las trincheras
Ab las cananas verges, y 'ls ganivets vermells.»

Oh! qui contar podria lo que aquells héroes feren
En aquell camp de sanch, hont lléons contra lleons,
Sarrahins y espanyols llurs carns se destrossavan
Entre 'ls llamps dels fusèlls, dels canons entre 'ls trons?

Y cuant de guerra 'l carro hagué parat sas rodas,
Y hagué apagat sas flamas de la batalla 'l forn,
En mitj de una tronera, un geni de la guerra
De cent gorras vermellas voltat tot alentorn,

Blandint ab la má destra la espasa sanguinosa
Y 'l pendó de Castèlla ab l' altre má onejant;

«Victoria per Espanya !» ab veu de tró aclamava ;
«Victoria per Espanya !» mil veus ab éll cridant.

Y fou gran la victoria : per ella en un sol dia
Per' sa corona Espanya guanyava un nou joyell,
Un clima mes Europa , la santa fé un nou poble,
Y nous blassons ma patria per sòn escut vermell.

Y 's diu que al dissiparse l'ardenta polsaguera,
Y de fum lo espés núvol que cubrí alguns instants
Aquell circo de gloria, hont las honrosas palmas
Del triunfo 's disputaren gladiadors gegants.

Plorantne de alegría las admiradas sombras
Del antich almogaver y de Roger famós,
En llarchs mantells de boyras altivas embossantse,
De nou vers l' Assia alsaren lo vol magestuós.

Y en llurs humidas tombas de nou al recostarse
A llurs companys de gloria dormits sobre llorers,
«Dormiu contents, los deyan , la sanch de nostra rassa
Bull encara en las venas de nous almogavers!»

De D. Joaquim Rubió y Ors.

DISCURS

DEL SENYOR DON JOAQUIM ROCA Y CORNET.

Excel·lentíssim Senyor.

Breu seré, cuant ja se han complagut vostres oídos ab los melodiosos cants de tants trovadors inspirats per lo esperit de la Religió, per lo amor de la patria y per lo amor à la bellesa ¿Qué podria jo anyadir cuant sento ja escapar de mon esperit la última espurna del juvenil entusiasme?

Tant sols me cap lo expressar ab curtas frases lo goig que inunda mon cor al véurervos per segona vegada reunits en aquesta festa de

familia, renovant memorias tan dolsas, evocant noms tan estimats, y recordant dias tan gloriosos pera nostra antiga patria.

Aquesta institució confon en son orígen los dos estímols mes forts de que un poble pot justament envanirse, lo valor y lo geni, aquesta doble corona de gloria ab que desde sos principis apareix enjoyada nostra nació.

Los Jochs florals, institució literaria la mes antiga y una de las mes famosas de Europa, nasqueren entre los perfums de un jardí, y á la sombra de un llorer ahont los antichs trovadors de Tolosa, á principis del segle XIV se comunicavan llurs cantars y se premiavan las millors obras de llur geni ab una violeta de or. Y pera que lo cor trobás tot lo que necessitava pera sos goigs, los primers estatuts de aquell floral certámen se anomenaren lleys d' amor; y son restabliment, despres de una llarga interrupció, se deu á una dama de Tolosa, tan celebrada per la desgracia de sos amors, com per sa generosa protecció als jochs de maig.

Fa prop de cinch segles que nostre Joan Primer, rey de Aragó, compte de Barcelona, erigí en aquesta nostra ciutat los jochs de las flors, com los de aquella dama de Tolosa. Y ara fa cuatre segles que Fernando primer, rey també de Aragó y compte de Barcelona, senyalá al Consistori del gay saber una renda anual de 40 florins de or sobre son real erari, pera comprar las joyas que debian servir de premi als vencedors.

Y al cap de tant temps, y despres de tantas mudansas, y de tantas guerras, y de tantas calumnias y de tantas calamitats, encara se troba una juventud plena de foch y de patriotisme, que anhela restablir aquells antichs llorers, y ser digne de aquells premis;

y encara se troban pits que palpitan ab aquells antichs batiments. Y per qué? perque encara se troban mans qu' empunyan las mateixas espasas, perque encara se troban pares del poble que alentan lo geni ab lo mateix fervor.

Sí : encara viu aquella flama que assombrá al mon : encara respira aquella patria gran en la pau y gran en la guerra : encara se pensa y se parla en aquella llengua que parlaren homes tan insignes en ciencia y en poder, aquella llengua que alsá tants llahors al Altíssim, que èxhalá tants suspirs á la Verge Mare, que dictá lleys á tantas provincias, que promogué tantas conquistas, que humiliá tants enemichs, que celebrá tantas victorias, que cautivá tants cors.

L' honor de la antiga noblesa catalana se veu renáixer en tots los fills de Catalunya: nous héroes y nous cantors han succehit á las generacions de altres cantors y de altres héroes. Lo valor en las batallas y lo geni que las canta y traspassa á las edats futuras lo esclat de la victoria, la fieresa y la dulsura, los dos grans dots de un caballer, encara nos omplen de noble orgull, y nostra llengua es la que millor sab respondrer á nostres valents.

No sols donchs vivim de recorts, patricis y germans, catalans y espanyols, no sols vivim de recorts, sino de fets. Y si Catalunya deu inclinar lo front devant de Castèlla, lo front ahont brillan tantas glorias, lo inclina ab dignitat, no per haber estat vensuda, sinò per haberse unit á ella ab un llas de amor. Llas de amor fou en efecte lo que juntá las dos diademas reals de nostres Reys católichs, de cuál unió resultá un cetro tan gran com lo de Cárlos Primer. Y la digná succesora de aquella reyna immortal que doná sa ma á nostre Fer-

nando, y que resplandeix com un sol en lo vast emisferi de la historia, cenyeix ab igual magestat la diadema real de Castèlla que la corona condal de Barcelona.

Barcelona, donchs, la que no estiguí encara un segle baix lo jou humillant de aquells moros, cuals succesors acaba ara Espanya de combátrer; la antiga mare de Catalunya, cuals fills venseren en Assia als turchs opressors, la primera que rebé al immortal descubridor de América, y lo vegé oferint á sos reys las primicias de un nou mòn, es la que ara reb ab palmas triunfals als fills de Catalunya, venint de las platjas africanas, que han empapat en llur sanch, y que, ab tots los demes espanyols germans sèus, han donat dias de alegría y de consol á sa comuna Mare.

Axi, los noms de Europa, Assia, América y Africa se enllassan ab nostras glorias! Y ara poch se juntá també per las conquistas pacíficas de nostres missioners lo nom de la Occeanía.

Llahor donchs á sos adalits intrepits! Qué vingan á escoltar lo cant de la victoria y lo crit de la gratitut! Qué vingan á venrer á aquell dels que, com altre Píndaro en los jochs Olímpichs, sen porta la flor que un fill il-lustre de Aragó y fill de Catalunya per afecte ha ofert al millor cantor de llurs afanys y de llurs proesas!

Que vingan també á sentir lo sagrat himne premiat per nostre venerable Pastor pera aumentar lo estímol dels que hajen de cantar los divins misteris ó los consols celestials.

Sí, estos fills contemplats de la patria, torrats per lo sol abrasador del Africa, encara troban á mes dels brassos de llurs germans y dels brassos de llurs mares quels esperan, una llengua quels acaricia com la veu de una Mare y quels immortalisa com l' arpa del trovador.

Filla oriunda nostra llengua de Roma y de Germania, nasqué entre los albors de la gloria y de las conquistas del gran Berenguer, compte tercer de Barcelona y primer de Provensa, y enriqui ab sas tendras galas la llengua provensal, y se estengué per las comarcas del Llanguedoch. Allí nasqué també nostra poesía, y nostra legislació; de allí sortí nostra preponderancia en las armas y en las lletras de poble independent y conquistador. Allí cobrá crit nostra noblesa, tan famosa en las trovas com en los combats. Allí florí lo ingeni catalá, á la sombra dels comptes soberans de Barcelona. Y los ecos de aquells cantars ressonàren ja llavors por tota la Europa.

Allí tingué son brés la Academia del Gay saber, paraula tan expresiva del plaher que causa al ánima lo saber dels trovadors.

Y encara que nostra llengua fiera, com las montanyas de sa patria, participa de certa varonil asperesa, com la veu robusta de sos torrents, y sab tronar com lo fragor esgarrifós de la tempestat, y lo cruxit horrendo de la guerra, y lo ruido del uracá, y lo bram sort y prolongat de la mar; també sab filtrar blanísima per las regions del cor, ó batrer mansa en ell las alas de coloma, é insinuarse ab dulcísim sospir, tan suau com lo bes del amor, y tan pura com lo sonris de una verge.

Que la desconeguen, que la tingan en mengua los qui no han invocat en ella per primera volta lo sant nom de Dèu ni lo melós nom de María, no es estrany; pero que fills de la nostra patria, que han èxalat ab ella son primer vagit, la tingan en ményspreu y desconegan sa riquesa y energía, y casi se avergonyesquen de ella..... nos empla no tant de ira com de compassió.

Ningú, Senyors, ningú nos guanya en admirar la noble, magní-

fica y sonora llengua de Castèlla, que tots havem de tenir també per nostra, filla igualment de la victoria y de la galantería, y que també saben alguns olvidar per altras estranyas. Pero per això ¿acás hem de olvidar la nostra? Dirán que es llengua morta. Sí: ho dirán sols los que voldrian poder tirar lo grapat de pols sobre sa tomba.

Viva está y verge en nostres llavis, com en nostres cors. Y si la dalla devastadora del temps li ha de cavar algun dia la sepultura, ah! catalans mèus! no siam nosaltres los qui grabem son epitafi.

Tal volta nostre amor de fills y nostre èxemple per los veniders li pot donar vida mes llarga ó mes vigorosa, aplicantla com avans á cantar los grans fets y las altas virtuts, y guardant pura sa rica corrent sens mescla de altras ayguas. ¿Mès com temer sa mort, mentres ella inspire á nostra juventut tants elevats pensaments, sentiments tan bells y aspiracions tan tendras?

Sí, noble Senat municipal, que sentat en aquesta sala de immortals recorts, tan dignament representas lo famós Consell de Cent, tú, que no mors may perque son sempre catalans los que te forman, tú pots donar ab ta protecció á nostra festa de familia una especie de immortalitat.

Y vosaltres, joves generosos, de tots sèxos y condicions, que axis en lo any passat com en aquest haveu fet tan gloriosament reviurer las nostras mes bellas tradicions, no deixau de la ma aquellas arpas de or cuals armonías nos fan respirar en la dolsa atmósfera de segles mes dichosos. Que la memoria y lo cor vos inspiren juntament en vostras lloas. Enllassau lo passat ab lo present, perque lo que ha de venir sia digne de vosaltres.

Y tots per fi, los que aquí representau los poders públichs, la ciencia y la magistratura, tots los que aquí reunits hajau ó no vist la primera llum en nostras riberas, catalans y espanyols, jo vos tributo en nom de Catalunya la expressió del mes viu agrahiment per la part que haveu pres en aquest acte. Germans vostres som, y la vostra gloria es també la nostra. Los camps del Africa acaban de fernos donar un abrás molt mes estret de unió y de amor fraternal baix lo maternal manto de la segona Isabel que nos mira á tots com á fills, mes encara que la primera. Ab vosaltres havem mesclat nostre honor, nostra forsa y nostra ventura, y no dupteu que quant mes catalans y mes dignes de nostres ávis, mes germans vostres serém y mes espanyols.

He dit.

INDICE.
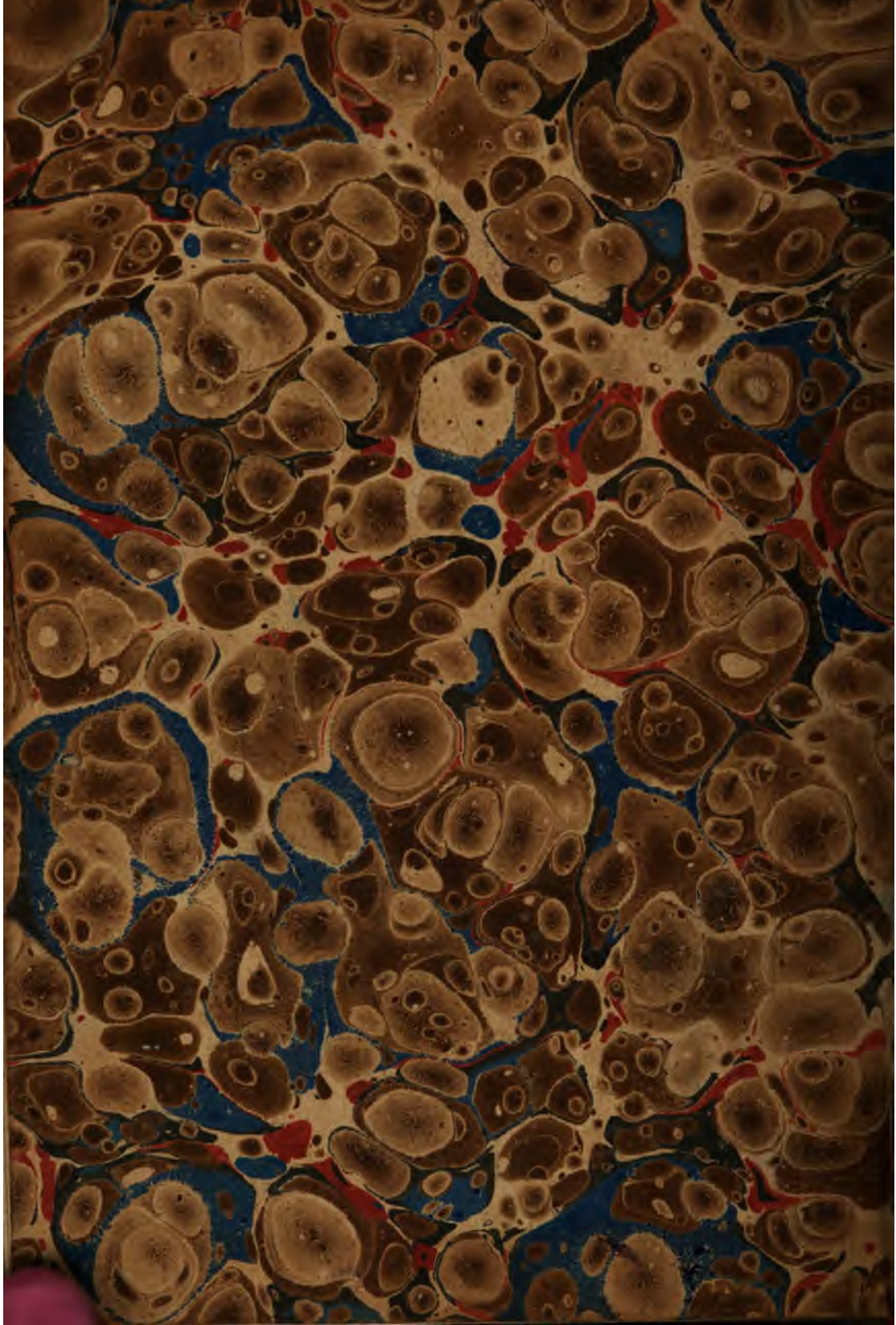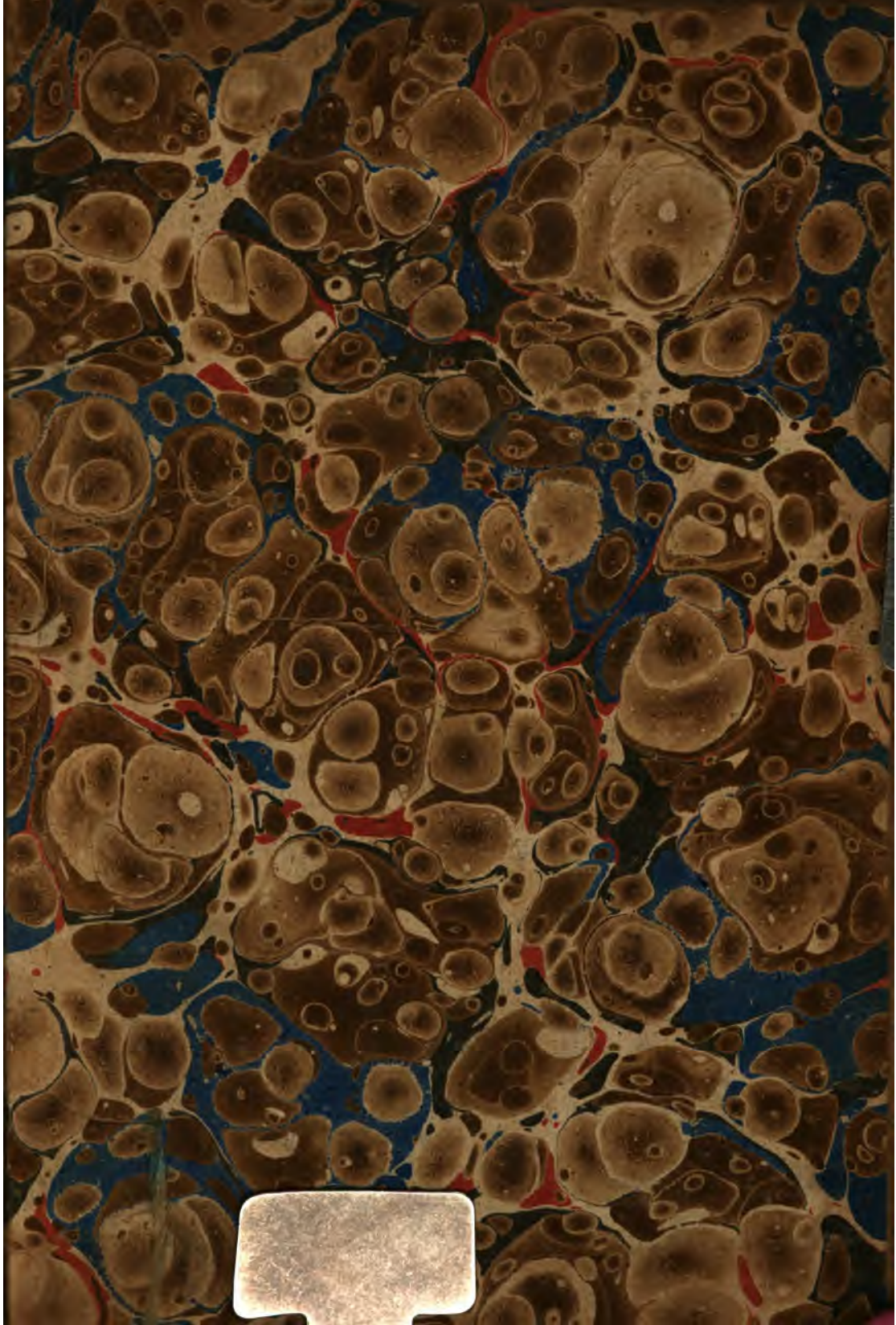
	Pág.
Llista dels senyors mantenedors y adjunts del any 1860. .	5
Acta de la festa.	13
Discurso del Excmo. Sr. Gobernador civil de la provincia.	19
Discurs del president del consistori (don Francisco Permanyer.)	23
Memoria del secretari (don Adolfo Blanch y Cortada.) . .	31
Amor es vida (don Silvino Thos y Codina.).	43
Albada (don Víctor Balaguer.).	51
Laments de un expósit (don Mariano Fonts.)	61
Las áligas del any vuyt.—Una llágrima á Girona!.. (don Albert de Quintana.)	69
Las barras de sanch (don Josep Coroleu é Inglada. . . .	79
Jesucrist (don Mariano Fonts.)	89
Anima consolada (don Lluis Roca y Florejachs.)	97
La jermana de la caritat (don Joaquim Rubió y Ors.) . .	103
Los voluntaris catalans (don Víctor Balaguer.)	113
Los catalàns en Africa (don Joaquim Rubió y Ors.). . .	129
Discurs de altre dels mantenedors (don Joaquim Roca y Cornet.)	145